

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รศ.ดร.ประเทิน มหาจันทร์
ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. อาจารย์จำนงค์ ธนาวณิชกุล
อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. อาจารย์สุวิชาญ เกาทอง
อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5. อาจารย์สิริพงษ์ ศุภระรุจิ
อาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนชลราษฎรอำรุง
6. อาจารย์วิทยา ชื่นประเสริฐ
อาจารย์ 2 ระดับ 7 หมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2
7. อาจารย์สุรศักดิ์ รักษาสุข
อาจารย์ 2 ระดับ 7 หมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนชลกันยานุกูล

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2205

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขออนุญาตและขอความช่วยเหลือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน รศ.ดร.ประทีป มหาจันทร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำขอย่อยวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณีย์ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2204

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2203

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน อาจารย์จันทน์ ธนาวิชกุล
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2202

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน อาจารย์สุวิชาญ เกาทอง
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณีย์ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2207..

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์สิริพงษ์ ศุภระวุฒิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรชื่น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2200

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน อาจารย์วิทยา ชั้นประเสริฐ
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำร้องขอวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/2206

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

13 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน อาจารย์สุรศักดิ์ รักษาสุข
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณีย์ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/3102

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

20 ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ มีความประสงค์ขออำนาจ
ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยจะขออนุญาต
เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 6-10 มกราคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

-สำเนา-

ที่ ทม 2002/3121

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ"
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอโนชา แก้วมรกต นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การสร้างแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในความควบคุมดูแลของ ผศ.ดร.อารมณ เพชรขึ้น ประธานกรรมการ มีความประสงค์จะขอ
ความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยจะขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17
มกราคม 2546 ถึงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทุม ม่วงมี
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ 0-3874-5855

โทรสาร 0-3839-6466

ภาคผนวก ข

- แสดงค่าการหาประสิทธิภาพแบบฝึก
- แสดงค่าการหาประสิทธิภาพแบบทดสอบ

ตารางที่ 3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ จำนวน 4 ข้อ

ข้อที่	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ							ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0.57
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.57
4	+1	-1	+1	+1	+1	+1	0	0.50

ตารางที่ 4 แสดงผลการหาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการตรวจคะแนนของครูสอนศิลปศึกษา 2 ท่าน โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

คนที่	ผู้ตรวจคนที่ 1 (x)	ผู้ตรวจคนที่ 2 (y)
1	22	20
2	30	27
3	12	15
4	19	22
5	24	20
6	15	17
7	21	19
8	25	25
9	17	19
10	24	22
11	22	20
12	19	20
13	20	24
14	23	22
15	25	22
16	24	25
17	21	18
18	24	25
19	26	24
20	22	25
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79		

ตารางที่ 5 แสดงการพิจารณาคะแนนจุดตัดแบบฝึกหัดในแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน
ศิลปะ

ผลคะแนนที่นักเรียนควรผ่านตามความเห็นของ					
		ผู้ทรงคุณวุฒิ			
แบบฝึกชุดที่	คะแนนเต็ม				คะแนนเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	20	12	12	15	13.00
2	15	10	10	10	10.00
3	15	10	10	10	10.00
4	20	10	10	12	11.00
รวม	70	42	42	47	44.00

ตารางที่ 6 แสดงการพิจารณาคะแนนจุดตัดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลคะแนนที่นักเรียนควรผ่านตามความเห็นของ					
ผู้ทรงคุณวุฒิ					
ข้อสอบข้อที่	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย			คะแนนเฉลี่ย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	10	7	7	7	7.00
2	10	5	6	7	6.33
3	10	7	6	7	6.66
4	10	6	6	6	6.00
รวม	40	26	26	27	25.99

ตารางที่ 7 แสดงผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คนที่	คะแนนที่ได้แต่ละข้อของข้อสอบ				คะแนนรวม (40)
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	
	(10)	(10)	(10)	(10)	
1	8	6	7	6	27
2	8	7	8	5	28
3	6	5	5	6	22
4	7	6	7	6	26
5	8	4	4	4	20
6	7	7	6	6	26
7	6	7	8	7	28
8	8	4	5	6	23
9	9	8	7	6	29
10	5	3	7	7	22
11	7	6	7	8	28
12	5	5	7	7	24
13	6	5	7	7	25
14	7	8	8	7	30
15	5	6	6	4	21
16	7	6	7	8	28
17	9	8	7	10	34
18	7	7	7	6	27
19	7	4	8	6	25
20	7	7	8	8	30
21	4	5	8	6	23
22	8	7	7	6	28

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คนที่	คะแนนที่ได้แต่ละข้อของข้อสอบ				คะแนนรวม (40)
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 3	
	(10)	(10)	(10)	(10)	
23	8	7	7	7	29
24	8	7	8	7	30
25	9	6	8	7	30
26	10	6	8	9	33
27	8	6	7	7	28
28	7	8	7	8	30
29	6	6	8	7	27
30	8	7	7	9	31
31	10	8	7	8	34
32	9	6	8	7	30
33	7	6	7	6	26
34	8	7	8	7	30
35	7	6	7	6	26
36	8	7	9	6	30
37	8	7	7	5	27
38	7	6	8	7	28
39	8	6	7	8	29
40	8	7	7	8	30
รวม	295	250	286	271	
$\bar{X}$	7.38	6.25	7.15	6.78	
SD	1.31	1.19	.94	1.25	

ตารางที่ 8 แสดงผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

คนที่	คะแนนที่ได้แต่ละแบบฝึก				คะแนนรวม (70)
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	
	(20)	(15)	(15)	(20)	
1	16	12	12	15	55
2	16	15	10	10	51
3	12	10	12	12	49
4	17	11	14	12	54
5	9	12	6	12	39
6	14	10	9	10	43
7	18	12	14	15	59
8	14	10	9	14	47
9	17	13	13	16	59
10	15	11	12	14	52
11	16	13	17	12	48
12	14	12	14	10	50
13	13	10	11	12	46
14	12	8	10	14	44
15	15	10	12	8	45
16	10	11	11	14	46
17	15	12	13	11	51
18	14	14	11	12	51
19	12	12	10	14	48
20	14	12	11	13	50
21	16	12	8	14	50
22	17	12	10	10	49

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คนที่	คะแนนที่ได้แต่ละแบบฝึก				คะแนนรวม (70)
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	
	(20)	(15)	(15)	(20)	
23	11	12	9	13	45
24	18	11	13	13	55
25	15	15	11	14	55
26	20	15	15	15	65
27	17	14	12	13	51
28	15	11	12	14	51
29	15	13	11	17	56
30	10	14	11	14	49
31	18	13	13	13	57
32	20	11	11	14	56
33	16	14	13	14	57
34	15	12	13	10	50
35	18	10	12	16	56
36	14	11	12	9	46
37	15	10	12	13	50
38	15	14	12	14	55
39	13	8	10	12	43
40	15	14	12	13	54
รวม	596	515	476	462	
X	14.90	12.88	11.90	11.55	
SD	2.53	1.99	1.76	1.96	

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์จุดตัดจากการทำแบบฝึกหัดประจำแบบฝึกแต่ละชุด

แบบฝึกชุดที่	คะแนน เต็ม	เกณฑ์จุดตัด	จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	จำนวนนักเรียน ผ่านเกณฑ์	ร้อยละของคนที่ ผ่านเกณฑ์
1	20	13	40	33	82.50
2	15	10	40	38	95.00
3	15	10	40	35	87.50
4	20	11	40	33	82.50
ค่าเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์					86.87

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์จุดตัดจากการทำแบบทดสอบแต่ละข้อ

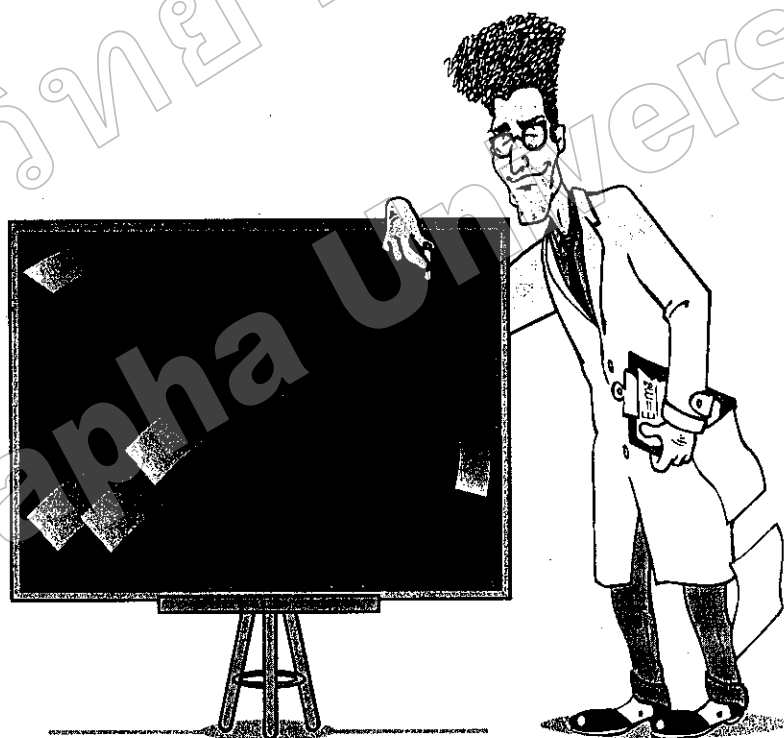
ข้อสอบข้อที่	คะแนน เต็ม	เกณฑ์จุดตัด	จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	จำนวนนักเรียน ผ่านเกณฑ์	ร้อยละของคนที่ ผ่านเกณฑ์
1	10	7	40	32	80.00
2	10	6	40	32	80.00
3	10	7	40	35	87.50
4	10	6	40	36	90.00
ค่าเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์					84.37

ภาคผนวก ค

- คู่มือครูประกอบการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

คู่มือครูประกอบการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย อโนชา แก้วมรกต

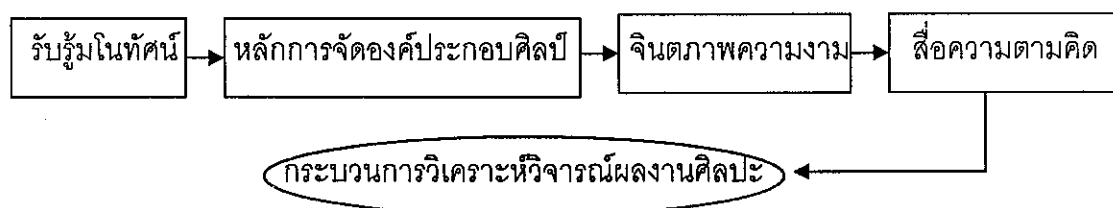
คำชี้แจง

การใช้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นต่อการรับรู้ผลงานศิลปะ ด้านส่วนประกอบการรับรู้ โครงสร้าง ความรู้สึกตามขั้นตอนของระบบการวิจารณ์ศิลปะ ดังนี้

1. ขั้นการบรรยาย (Description) คือขั้นที่ผู้เรียนจะสำรวจดูสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในทันทีทันใด ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว
2. ขั้นการวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal analysis) ขั้นนี้เป็นการที่ผู้เรียนจะเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งที่ผู้วิเคราะห์ได้สำรวจไว้ในขั้นแรก เพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงองค์ประกอบทางศิลปะของผลงานนั้น
3. ขั้นการตีความ (Interpretation) ขั้นนี้เป็นการหาความหมายหรือข้อสันนิษฐานที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกที่ผู้เรียนได้รับจากผลงานศิลปะขั้นนั้น
4. ขั้นการประเมินหรือตัดสิน (Evaluation or Judgment) ขั้นนี้เป็นการพิจารณาตรวจสอบถึงเจตนาและผลที่เกิดของงานศิลปะขั้นนั้นโดยใช้หลักเกณฑ์และเหตุผลในการประเมินหรือตัดสิน

แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ หมายถึง แบบฝึกที่ได้นำหลักทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของ เอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman) และ ทฤษฎีสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) ของ แฮร์รี โบรดี (Harry Broudy) โดยได้นำมาผสมผสานและออกแบบประยุกต์เพื่อสร้างเป็นแบบฝึก ซึ่งแบ่งแบบฝึกออกเป็น 4 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1. เรื่อง รับรู้มโนทัศน์ ชุดที่ 2. เรื่อง หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ชุดที่ 3. เรื่อง จินตภาพความงาม ชุดที่ 4. เรื่อง สื่อความตามคิด ซึ่งมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันในแต่ละชุดแบบฝึก ดังนี้

คู่มือการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกและเข้าใจมากขึ้น โดยรายละเอียดในคู่มือนี้ประกอบด้วย

1. แผนการสอน สำหรับใช้ควบคู่กับแบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 แผน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วนของแผนการสอน ดังนี้

- 1.1 สารสำคัญ
- 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.3 เนื้อหาสาระ
- 1.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.5 สื่อการเรียนการสอน
- 1.6 การวัดผลประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน โดยการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ ใช้เวลาในการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละแผนการสอนจำนวน 1 คาบ โดยต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกและกระตุ้นให้นักเรียนคิดและแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์ โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้นนักเรียนประกอบกับการใช้สื่อสไลด์ในการแสดงผลงานศิลปะเพื่อให้นักเรียนทั้งห้องสามารถดูได้อย่างทั่วถึงและชัดเจน และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกครบทุกรายการตามขั้นตอน โดยในแบบฝึกแต่ละชุดจะแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นศึกษาความรู้พื้นฐาน ขั้นฝึกทักษะการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ และขั้นสรุปทบทวนความรู้

2. เนื้อหาใบความรู้และกิจกรรมแบบฝึก
3. แบบเฉลยและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบฝึกแต่ละชุด
4. ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ
5. แบบประเมินผลแบบทดสอบเรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ (คาบที่ 1)

เวลา 1 คาบ

วิชา ศิลปะกับชีวิต 3 ศ 203

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะนั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมาประกอบในการให้เหตุผล และควรจะพิจารณาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในการทำความเข้าใจ โดยเริ่มจากการบรรยายส่วนประกอบทางศิลปะที่เห็นในภาพ แล้ววิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่อยู่ภายในภาพ จากนั้นก็นำข้อมูลต่าง ๆ ช่างต้นมาตีความ หาความหมาย ความรู้สึก เรื่องราวที่ได้จากภาพนั้น และขั้นสุดท้ายคือการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะนั้นว่า ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายตามที่เรารับรู้ได้หรือไม่ เพราะอะไร การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นตัวให้เหตุผล จะทำให้เกิดความเข้าใจและความซาบซึ้งในผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ

จุดประสงค์ปลายทาง

สามารถสังเกตภาพผลงานศิลปะ และ บอกข้อมูลของส่วนประกอบทางศิลปะของงานได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกได้ว่าภาพตัวอย่างประกอบด้วยภาพย่อย ๆ อะไรบ้าง
2. บอกส่วนประกอบของศิลปะ ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว ได้
3. วิเคราะห์ผลงานศิลปะในขั้นการบรรยายได้

เนื้อหาสาระ

ความหมาย ลักษณะของส่วนประกอบพื้นฐานการรับรู้ทางศิลปะในแต่ละประเภท ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว การฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นบรรยาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (คาบที่ 1)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูพูดคุยสนทนากับนักเรียนว่านักเรียนชอบดูภาพศิลปะหรือไม่ แล้วภาพศิลปะหนึ่ง ภาพนักเรียนแต่ละคนใช้เวลาในการดูเท่าไรและดูเรื่องหรือไม่
2. นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะที่มีลักษณะภาพสามารถดูได้หลายรูป อยู่ในภาพ ๗ เดียว
3. นักเรียนดูสังเกตพิจารณาว่ามีรูปอะไรบ้างที่อยู่ภายในภาพผลงานศิลปะชิ้นนี้ โดย ช่วยกันตอบให้มากที่สุด
4. นักเรียนและครูสรุปพูดคุยถึงความสำคัญในการดูภาพผลงานศิลปะอย่างสังเกตพิจารณา พิจารณาที่จะเห็นอะไรมากกว่าการที่เราดูเพียงผ่านตาโดยไม่สังเกตพิจารณา

ขั้นเรียน

ขั้นศึกษาความรู้พื้นฐาน

5. ครูถามนักเรียนว่าในภาพผลงานศิลปะนั้นสิ่งใดบ้างที่เป็นส่วนประกอบที่ทำให้เกิด เป็นภาพผลงานศิลปะดังที่นักเรียนเห็น
6. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปว่าได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปทรง และพื้นผิว ที่ เป็นส่วนประกอบพื้นฐานหลัก ๆ ที่ทำให้เกิดเป็นภาพผลงานศิลปะขึ้นมา
7. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในขั้นเตรียมความรู้และทำกิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานที่ อยู่ในแบบฝึกชุดที่ 1 โดยครูอธิบายเพิ่มเติมและตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

8. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ภาพที่ 1 แล้วสังเกตและพิจารณาว่า เห็นเส้นลักษณะใดบ้างที่อยู่ในภาพ โดยการสนทนา ได้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
9. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ภาพที่ 2 แล้วให้สังเกตและพิจารณาว่าเห็นสีอะไรบ้างที่อยู่ในภาพ โดยการสนทนาได้ตอบ ระหว่างครูกับนักเรียน
10. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ภาพที่ 3 แล้วสังเกตและพิจารณาว่าเห็นรูปทรงและรูปทรงอะไรและลักษณะใดบ้างที่อยู่ในภาพ โดยการสนทนาได้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน

11. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ภาพที่ 4 แล้วให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาว่าเห็นพื้นผิวลักษณะใดบ้างที่อยู่ในภาพ โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
12. ครูอธิบายและสรุปว่าการที่เราตรวจสอบและสังเกตพิจารณาสิ่งที่อยู่ในภาพศิลปะแล้วบอกออกมาตามสิ่งที่เห็นนั่นก็คือกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะในขั้นที่ 1 คือขั้นบรรยาย
13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1 ในแบบฝึกชุดที่ 1 พร้อมฉายภาพสไลด์ประกอบ
14. ครูฉายสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ภาพที่ 5 แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ 2 ในแบบฝึกชุดที่ 1

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปบททวนความรู้

15. นักเรียนและครูพูดคุยช่วยกันสรุปบททวนถึงสิ่งที่ได้เรียนในครั้งนี้
16. นักเรียนทำแบบฝึกชุดที่ 1 ในขั้นสรุปบททวนความรู้

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพสไลด์ผลงานศิลปะ
2. เครื่องฉายสไลด์
3. แผ่นชาร์ตวงจรสี
4. แบบฝึกชุดที่ 1

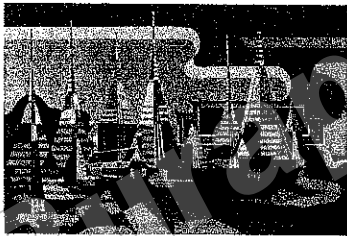
การวัดผลประเมินผล

ดูจากการทำแบบฝึกในชุดที่ 1

ภาพสไลด์ที่ใช้ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแผนการสอนที่ 1

แบบฝึกชุดที่ 1 เรื่อง รับรู้โน้ตส์

ภาพศิลปะที่มีคุณสมบัติด้าน ส่วนประกอบการเรียนรู้ ภาพที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน
1	เจดีย์วัดโพธิ์	ประสงค์ ปัทมหนู
2	ความประหลาดของสีและลวดลาย ที่มีจังหวะสัมพันธ์	จรรยา ศรียะพันธ์
3	The Letter	Leonard Dufresne
4	Wonder Woman	David Parrish
5	The Dancers	Romero Britto

1

2

3

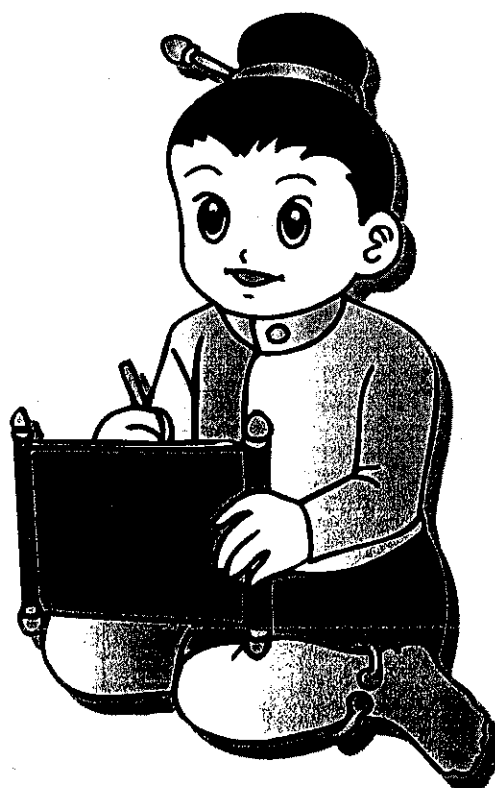
4

5

แบบฝึกชุดที่ 1

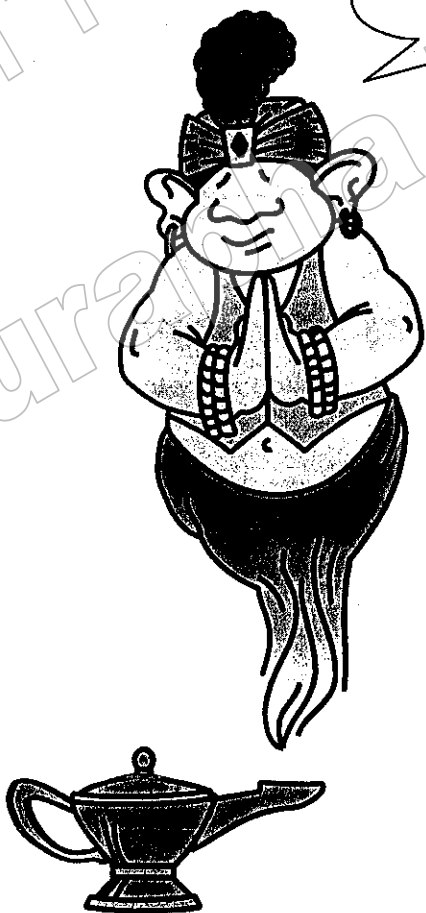
ชุด “รับรู้โนทัศน์”

จุดประสงค์ของแบบฝึกชุดที่ 1

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสังเกตพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ที่อยู่ในภาพผลงานศิลปะได้
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบของศิลปะ ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถวิจารณ์ผลงานศิลปะในขั้นของการบรรยายได้

การมองดูภาพอย่างสังเกตพิจารณา
มีประโยชน์ต่อการรับรู้เป็นอย่างดี
นะจะเด็ก ๆ

แบบฝึกชุดที่ 1

“ รับรู้โน้ตส์ ”

ขั้นเตรียมความรู้พื้นฐาน

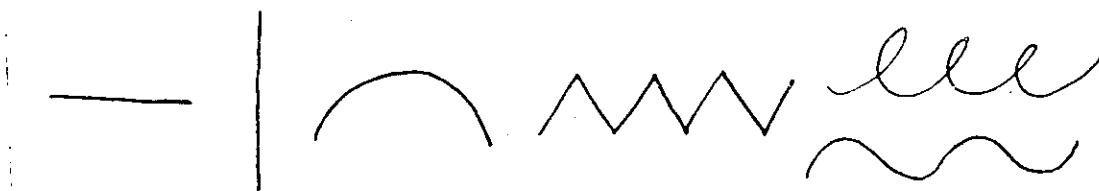
เรื่อง เส้น

ส่วนประกอบของศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น สี น้ำหนัก รูปร่างและรูปทรง พื้นผิว
จุด (Dot) เป็นส่วนประกอบของศิลปะเบื้องต้น จุดมีมิติที่เล็กมากและไม่สามารถ
แสดงความกว้าง ความยาวและความลึก ให้เห็นได้ แต่เมื่อนำมาเรียงต่อกันตามตำแหน่งที่
เหมาะสมและซ้ำ ๆ กัน จะทำให้เกิดเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะพื้นผิว

- เส้น (Line) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของงานศิลปะที่มองเห็นได้ สามารถแสดงออกอย่างมีความหมาย และให้อารมณ์ความรู้สึก หรือให้ความหมายแก่ผู้ดู มีขนาด ความยาว ทิศทาง ลักษณะและชนิดของเส้น เส้นเกิดจากจุดจำนวนมากที่นำมาเรียงต่อกัน หรือเกิดจากการลาก ขูด ขีด เขียน ระบาย ไปในทิศทางที่ต้องการ

เส้นพื้นฐานมี 2 ลักษณะ คือ เส้นตรง กับเส้นโค้ง เส้นทั้ง 2 ลักษณะนี้ สามารถสร้างเป็นเส้นลักษณะอื่น ๆ ได้อีกหลายลักษณะ เช่น เส้นฟันปลาหรือเส้นซิกแซกเกิดจากเส้นตรง เส้นคลื่นเกิดจากเส้นโค้ง เป็นต้น

๑ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง เส้น

ให้นักเรียนเขียนภาพโดยใช้เส้นหลาย ๆ ลักษณะมาประกอบกันภายในหนึ่งภาพ

เรื่อง สี

• สี (Color) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในงานศิลปะ สามารถสร้างชีวิต ความสดใสให้เกิดขึ้นได้ ทั้งยังทำให้ผู้พบเห็นเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับสีนั้น ๆ นอกจากนี้ สีสามารถทำให้เกิดจุดเด่น เกิดน้ำหนัก อ่อนแก่ และระยะตื้นลึก ใกล้ไกล ในภาพได้

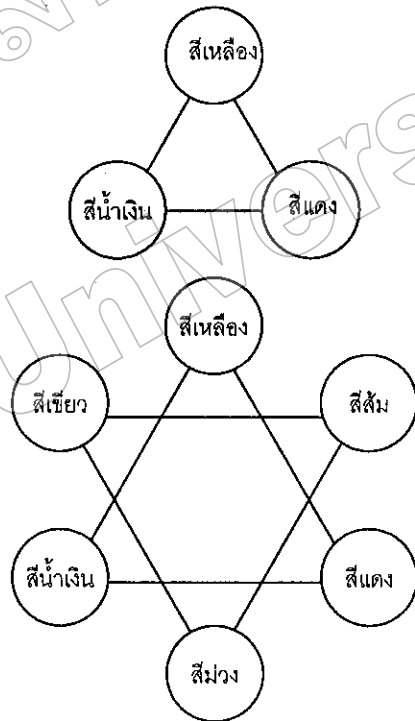
สำหรับผู้ศึกษาศิลปะ หรือฝึกหัดการใช้สีและผสมสี จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับวงจรสีเบื้องต้นก่อน

วงจรสี แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

สีชั้นที่ 1

เรียกว่า แม่สี

มี 3 สี คือ น้ำเงิน เหลือง แดง

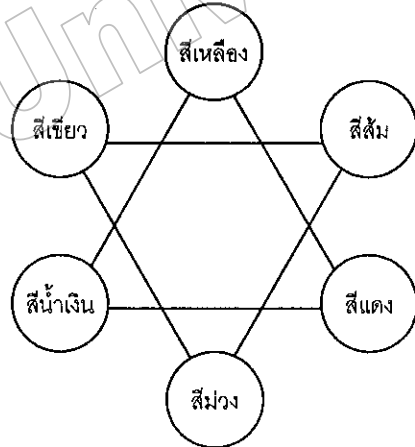

สีชั้นที่ 2

เกิดจากการผสมกันของสีชั้นที่ 1

อย่างละเท่าๆ กันได้สีใหม่ 3 สี

คือ ส้ม ม่วง เขียว

สีชั้นที่ 3

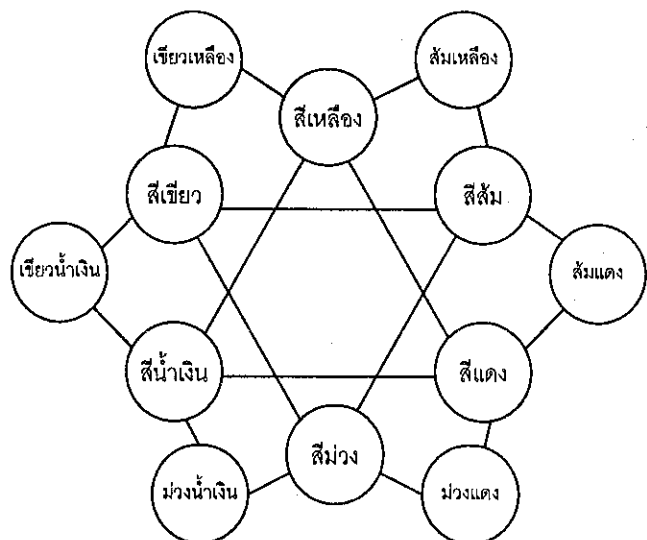
เกิดจากการผสมกันของสีชั้นที่ 1 กับ

สีชั้นที่ 2 ที่อยู่ใกล้กันในอัตราส่วน

เท่ากันได้สีใหม่อีก 6 สี คือ ม่วงน้ำเงิน

เขียวน้ำเงิน เขียวเหลือง ส้มเหลือง

ส้มแดง และม่วงแดง

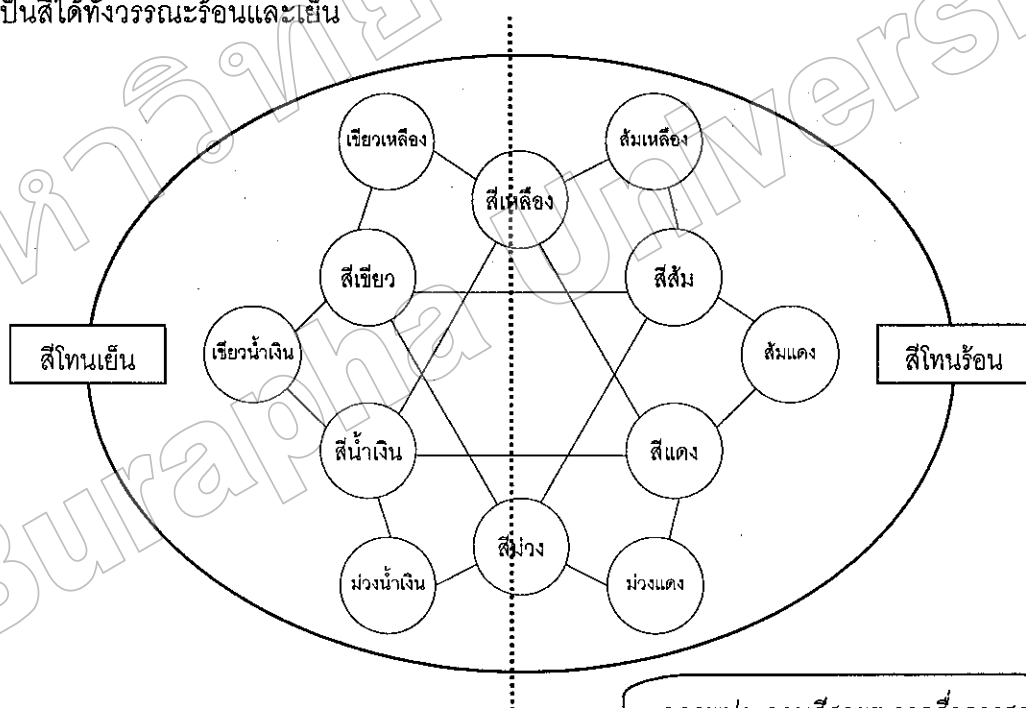

➤ **วรรณะของสี** คือความแตกต่างของสีแต่ละกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ

วรรณะสีร้อนหรือสีโทนร้อน ประกอบด้วย สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง สีวรรณะร้อนนี้จะไม่ใช้สีสด ๆ ดังที่เห็นในวงจรสีเดิมไป เพราะสีในธรรมชาติย่อมมีสีแตกต่างไปกว่าสีในวงจรสีธรรมชาติอีกมาก ถ้าหากว่าสีใดค่อนข้างไปทางสีแดงหรือสีส้ม เช่น สีน้ำตาล ก็ถือว่าเป็นสีวรรณะร้อน

วรรณะสีเย็นหรือสีโทนเย็น ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนอื่นๆ ถ้าหนักไปทางสีน้ำเงินและสีเขียวก็เป็นวรรณะเย็น ดังเช่นสีเทา สีเขียวแก่ เป็นต้น

ข้อสังเกตคือ สีเหลืองและสีม่วงอยู่ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น ถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะร้อนก็ให้ความรู้สึกร้อน และถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะเย็นก็ให้ความรู้สึกเย็นไปด้วย สีเหลืองและสีม่วงจึงเป็นสีได้ทั้งวรรณะร้อนและเย็น

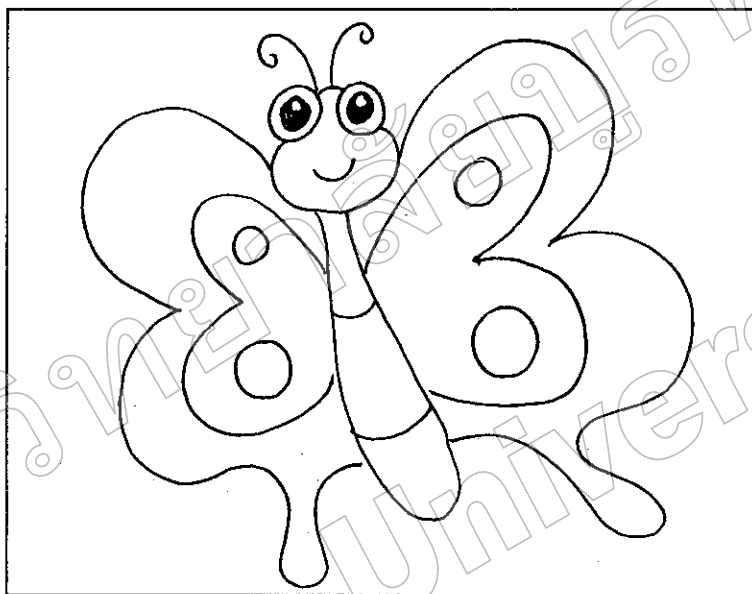
ดูภาพประกอบสีสวยๆ จากสื่อการสอน
ที่คุณครูจัดให้ นะครับนักเรียน

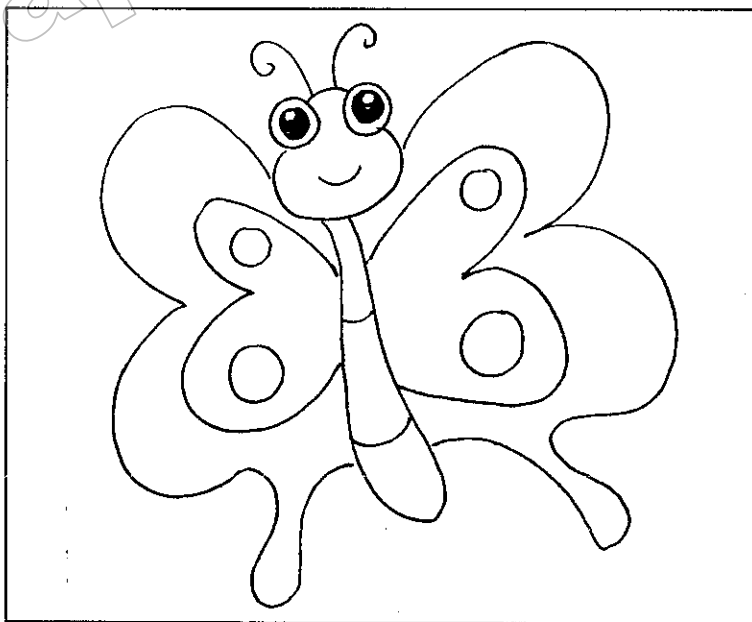
□ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง สี

ให้นักเรียนระบายสีโดยใช้สีโทนร้อนและสีโทนเย็นลงในภาพที่กำหนด

ภาพสีโทนร้อน

ภาพสีโทนเย็น

เรื่อง น้ำหนัก

- น้ำหนัก (tone) หมายถึง ความอ่อนแก่ของสีดำหรือสีอื่น ๆ หรือของแสงและเงา ในลักษณะของความอ่อนแก่เลียนแบบธรรมชาติ หรือสร้างขึ้นให้มีลักษณะแบนราบก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะให้ความรู้สึกของภาพออกมาอย่างไร การให้น้ำหนักลงไปในภาพจะช่วยทำให้ภาพดูมีมิติ น่าสนใจยิ่งขึ้น

ตัวอย่างภาพใบหน้าคนที่ใช้น้ำหนัก
แบบแบนราบ 2 มิติ

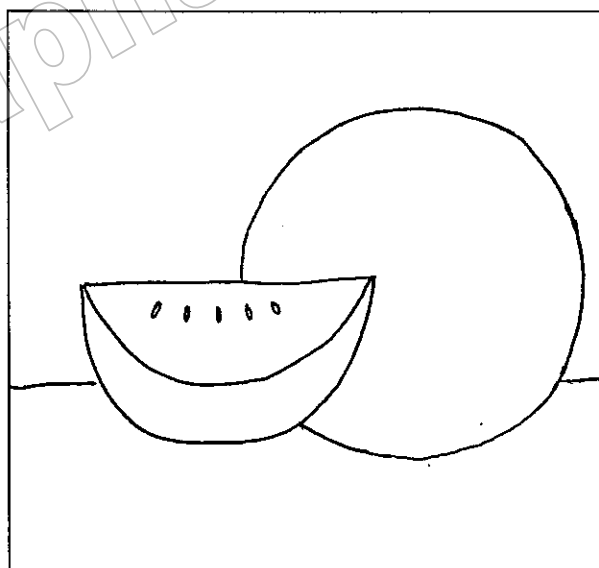
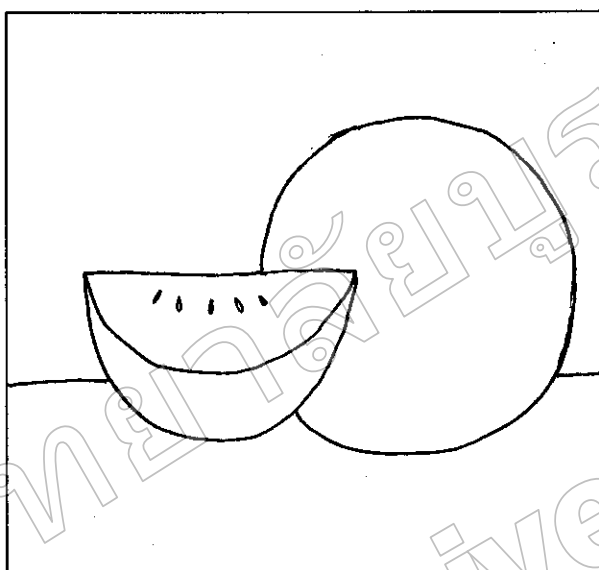

ตัวอย่างภาพใบหน้าคนที่ใช้น้ำหนัก
แบบเน้นแสงเงาเลียนแบบธรรมชาติ 3 มิติ

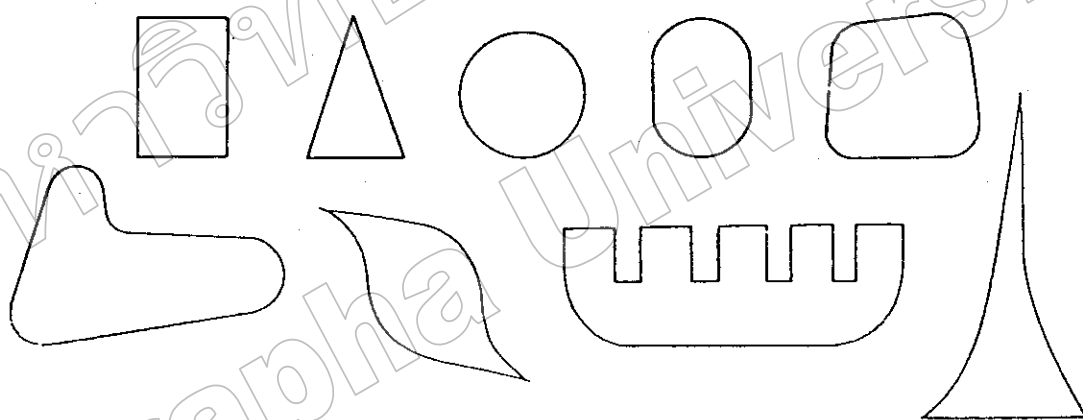
๐ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง น้ำหนัก

ให้นักเรียนลงน้ำหนักภาพแบบแบนราบ 2 มิติ และแบบแสงเงาเลียนแบบธรรมชาติอย่างละเอียด

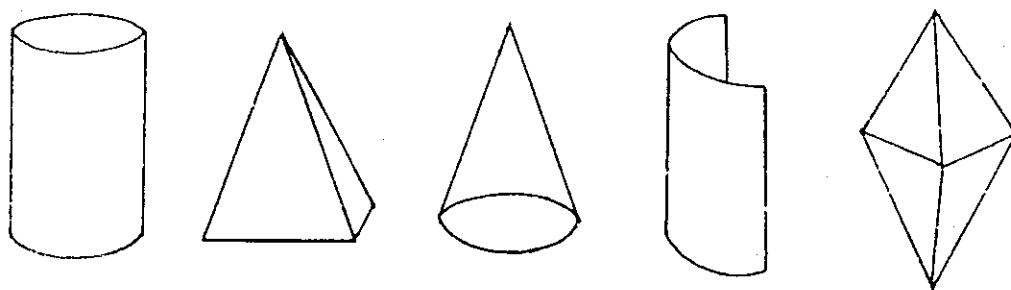

เรื่อง รูปร่าง และ รูปทรง

• รูปร่าง และ รูปทรง (Shape-Form) เกิดจากเส้นและทิศทางของรูปวัตถุที่ถ่ายทอดสื่อความหมายจากศิลปินสู่ผู้ดู โดยส่วนที่ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ ถ้ารูปมีลักษณะเป็น 2 มิติ คือแสดงเส้นขอบนอกของรูปแบบใด ๆ เฉพาะส่วนกว้างและส่วนยาว อันจะทำให้ภาพที่ปรากฏนั้นมีลักษณะแบน เรียกว่ารูปร่าง ส่วนรูปทรงเป็นการถ่ายทอดออกมาให้เห็นเป็น 3 มิติ คือมีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว และส่วนหนาหรือส่วนลึก อันจะทำให้ภาพที่ปรากฏนั้นมีลักษณะเป็นรูปทรงที่มีความลึกหรือความหนา

รูปร่าง

รูปทรง

รูปร่างและรูปทรงในทางศิลปะอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. รูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ หมายถึงรูปร่างและรูปทรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่พบเห็นโดยทั่วไป ได้แก่ คน สัตว์พืช หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่ารูปร่างและรูปทรงที่ได้จากสิ่งมีชีวิต

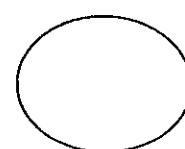
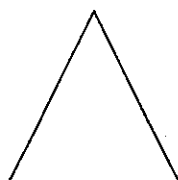
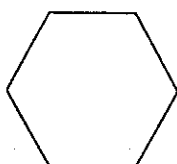

ตัวอย่างรูปทรงธรรมชาติ

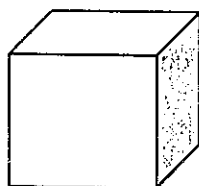
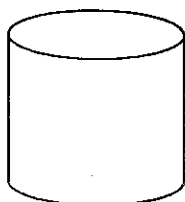

ตัวอย่างรูปร่างธรรมชาติ

2. รูปร่างและรูปทรงเรขาคณิต หมายถึง รูปร่างและรูปทรงที่มนุษย์สร้างขึ้นมีโครงสร้างที่แน่นอน ได้แก่ รูปวงกลม รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม รูปวงรี ฯลฯ

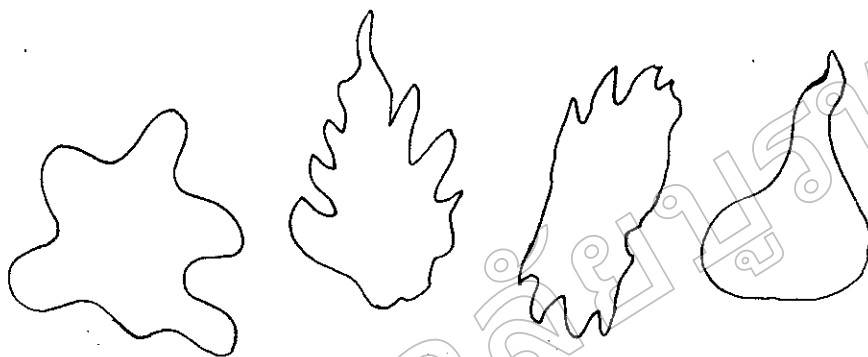

ตัวอย่างรูปร่างเรขาคณิต

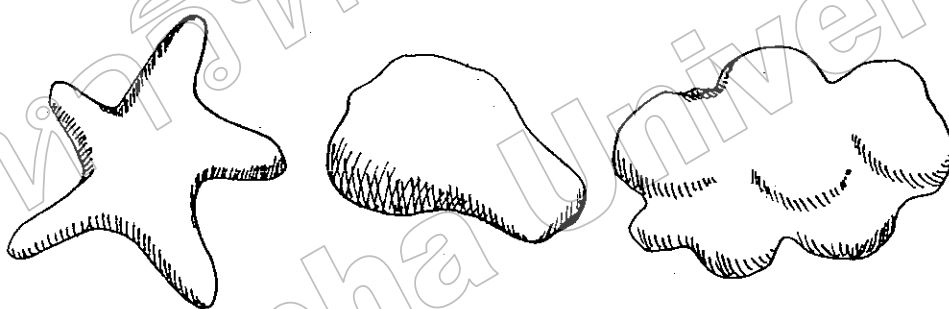

ตัวอย่างรูปทรงเรขาคณิต

3. รูปร่างและรูปทรงอิสระ หมายถึง รูปร่างและรูปทรงที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอนเป็นมาตรฐานเหมือนกับเรขาคณิตหรือรูปร่างและรูปทรงที่ได้จากสิ่งมีชีวิต ได้แก่ รูปทรงของก้อนหิน หยดน้ำ ก้อนเมฆ ควีนไฟ สิ่งผูกร้อน ฯลฯ จะมีความแปลก และให้ความอิสระ

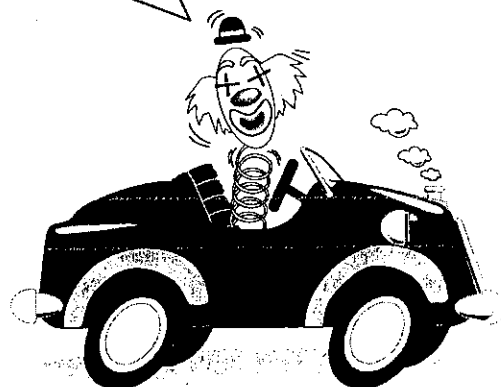

ตัวอย่างรูปร่างอิสระ

ตัวอย่างรูปทรงอิสระ

ลองทำแบบฝึกหัดจะเข้าใจ
มากขึ้นจะ...

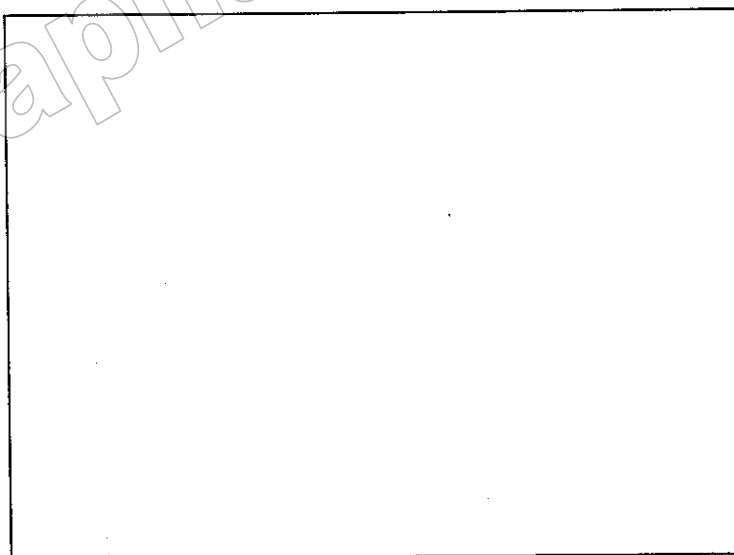

□ กิจกรรมฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปร่าง รูปทรง

ให้นักเรียนวาดภาพโดยใช้รูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ เรขาคณิตและอิสระประกอบกัน
อย่างละ 1 ภาพ

รูปร่าง

รูปทรง

เรื่อง พื้นผิว

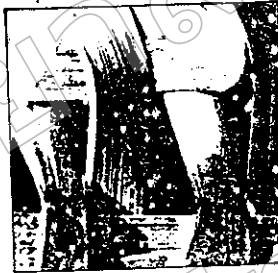
- พื้นผิว (Texture) หมายถึง ส่วนที่เป็นพื้นผิวภายนอกของวัตถุต่าง ๆ เช่น กระจก ไม้ โลหะ ผ้า พลาสติก ฯลฯ

พื้นผิวเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ

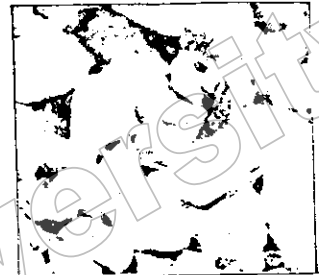
1. เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ พื้นผิวของเปลือกไม้ ก้อนกรวด ก้อนหิน กิ่งไม้ ใบไม้ ผิวหนังสัตว์ ฯลฯ

พื้นผิวของเปลือกไม้

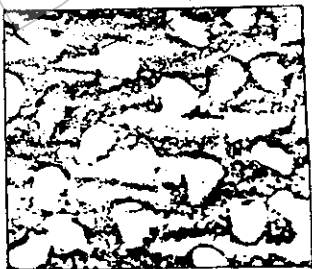

พื้นผิวของเนื้อไม้

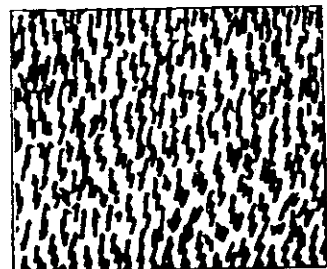
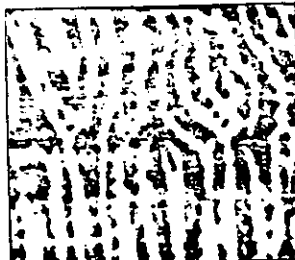

พื้นผิวของก้อนหิน

2. เกิดขึ้นโดยมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ การขีด ขีด ระบาย ฯลฯ ให้เกิดเป็นร่องรอยพื้นผิวในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเขียนด้วยปากกา ดินสอ การเขียนสีด้วยแปรงแห้ง ๆ การใช้ฟองน้ำแตะแต้มสีบนกระดาษ ใช้กระดาษเนื้อบางทาบบนพื้นผิวต่าง ๆ และใช้ดินสอหรือวัสดุอื่น ๆ ถูด้านบนของกระดาษจะได้พื้นผิวลักษณะต่าง ๆ

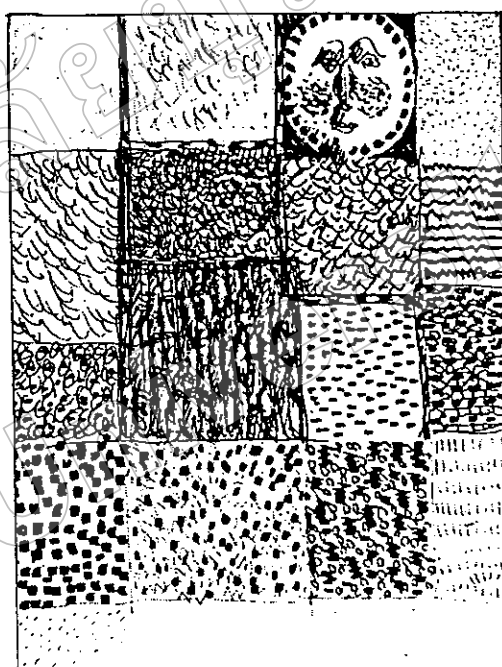
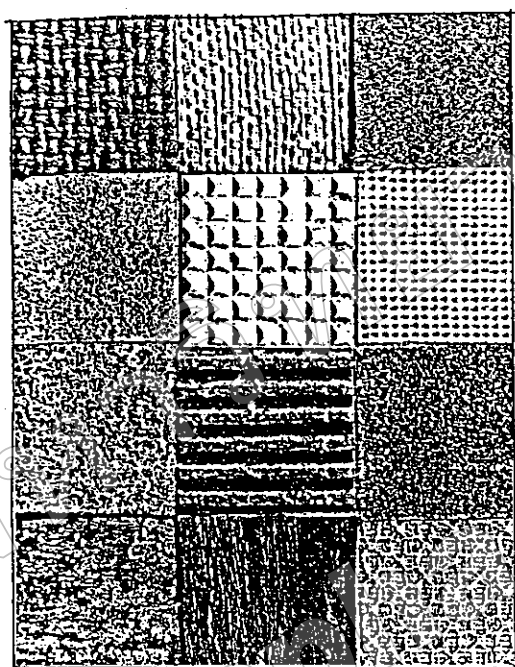
ตัวอย่างพื้นผิวที่เกิดจากการใช้ดินสอถูด้านบนของกระดาษ

ตัวอย่างพื้นผิวที่เกิดจากการขีดเขียนด้วยปากกา

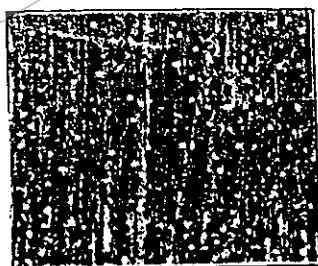
พื้นผิวมี 2 ลักษณะ คือ

1. พื้นผิวจริง หมายถึง พื้นผิวที่สามารถจับต้องได้ เช่น เปลือกของต้นไม้ ใบไม้ ก้อนหิน ก้อนกรวด ผลไม้ ผิวหนังคน สัตว์ ฯลฯ
2. พื้นผิวเทียม หมายถึง พื้นผิวที่รับรู้ได้ด้วยการสัมผัสผ่านการเห็นว่า เรียบ หยาบ ขรุขระ ฯลฯ แต่ความจริงแล้วเป็นพื้นผิวที่สร้างขึ้นเลียนแบบธรรมชาติด้วยวัสดุต่าง ๆ เป็นพื้นผิวลายหนังสัตว์ ลายไม้ ลายหิน และเมื่อสัมผัสจะมีลักษณะเรียบตามวัสดุที่ผลิต

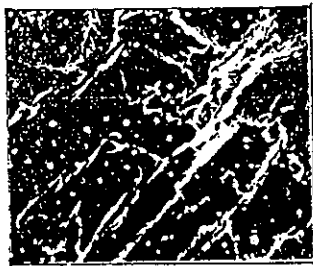

ลักษณะพื้นผิวของวัตถุที่เราสัมผัสความหยาบละเอียดได้ ฯลฯ

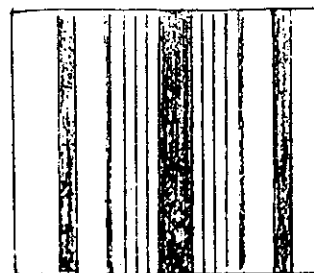
ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูจะรู้สึกว่ามันเรียบละเอียด ฯลฯ

ลายไม้สัก

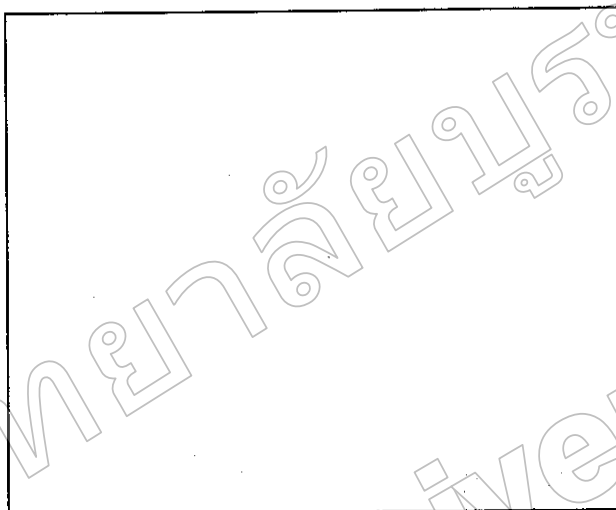
ลายหินอ่อน

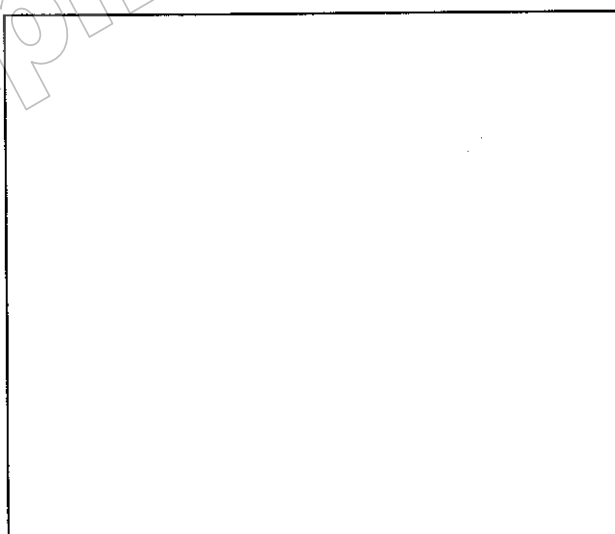
ลายลูกฟูก

□ กิจกรรมฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง พื้นผิว

ให้นักเรียนสร้างพื้นผิวบนกระดาษโดยการขูดกระดาษลงบนวัสดุที่มีพื้นผิวขรุขระ และเขียนภาพลายเส้นที่แสดงลักษณะพื้นผิวดูขรุขระ อย่างละ 1 ภาพ

ภาพโดยการขูดวัสดุ

ภาพโดยการเขียนลายเส้น

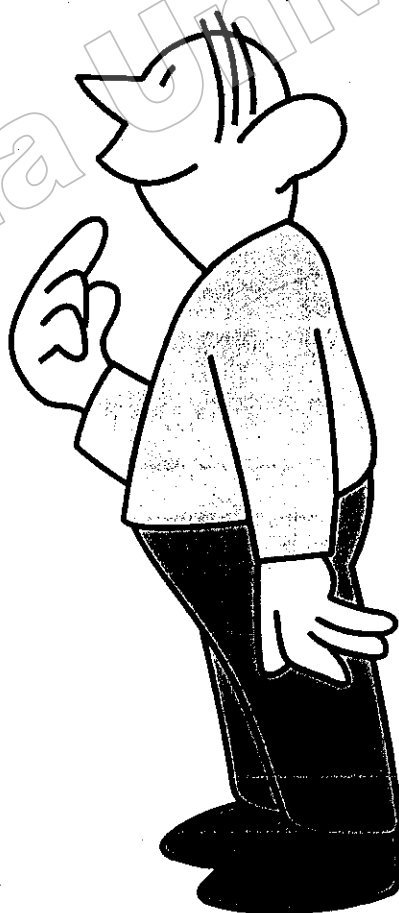
ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์

การวิจารณ์ศิลปะขั้นที่ 1

ขั้นการบรรยาย คือ การที่นักเรียนเห็นอะไรที่มีอยู่ในงานศิลปะ นักเรียนก็ออกไปตามที่เห็น โดยที่นักเรียนจะสำรวจดูสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในทันทีทันใดโดยยังไม่ต้องสรุป เป็นลักษณะการบรรยายง่าย ๆ เพื่อให้รู้ว่ามียะไรหรือเห็นอะไรอยู่ในภาพ และอธิบายส่วนประกอบทางศิลปะที่มองเห็น ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว

ภาพนี้มีรูปมังกรมีปีกโค้งสีส้ม
ตัวผิวหยาบ มีต้นไม้และนางฟ้า
ตัวเล็ก 3 ตัวอยู่รอบ ๆ ด้วย
..... ฯลฯ

◆ กิจกรรมการฝึกอบรมการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะขั้นที่ 1

กิจกรรมที่ 1

ให้นักเรียนสำรวจภาพศิลปะที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ว่านักเรียนเห็นรูปอะไรบ้าง โดยตอบให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่างภาพสไลด์ผลงานศิลปะ

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

กิจกรรมที่ 2

ชื่อภาพ

The Dancers

ศิลปิน

Romero Britto

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. เส้นต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพ เป็นเส้นลักษณะใดบ้าง

.....

.....

.....

2. ในการระบายสีภาพนี้มีสีใดบ้าง

.....

.....

.....

3. จากการระบายในภาพนี้สีใดให้ค่าน้ำหนักแก่ที่สุด (ยกเว้นสีดำ) และสีใดให้ค่าน้ำหนักอ่อนที่สุด

.....

.....

.....

4. รูปที่ปรากฏอยู่ในภาพคือรูปอะไร และประกอบด้วยรูปร่าง รูปทรงลักษณะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5. พื้นผิวที่เห็นในภาพมีลักษณะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ขั้นสรุปทบทวนความรู้

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท X ทับตัวเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

1. เส้นพื้นฐานมี 2 ลักษณะได้แก่ข้อใด

ก. เส้นเฉียงกับเส้นคลื่น	ข. เส้นตรงกับเส้นโค้ง
ค. เส้นตรงกับเส้นหยัก	ง. เส้นซิกแซกกับเส้นโค้ง

2. ข้อใดคือสีของวรรณะเย็น

ก. แดง	ข. น้ำตาล
ค. เขียว	ง. ส้ม

3. รูปร่างกับรูปทรงแตกต่างกันอย่างไร

ก. รูปร่างมี 3 มิติ แต่รูปทรงมี 2 มิติ	ข. รูปร่างมองเห็นหลายด้านแต่รูปทรงมองเห็นด้านเดียว
ค. รูปทรงมีด้านกว้างและยาวแต่รูปร่างมี ด้านกว้าง ยาว และต้น ลึก	ง. รูปร่างจะให้ความรู้สึกแบนราบแต่รูปทรงจะให้ความรู้สึกว่ามีความต้น ลึก หนา

4. ข้อใดคือพื้นผิวที่มนุษย์สร้างขึ้น

ก. รอยขรุขระของพื้นทราย	ข. รอยขีดข่วนของเล็บแมว
ค. ลวดลายบนผนังห้อง	ง. ลวดลายบนปีกผีเสื้อ

5. ข้อใดเป็นคำอธิบายศิลปะในชั้นบรรยาย

ก. พุดเรื่องแนวคิดของภาพ	ข. พุดเรื่องความสวยของภาพ
ค. พุดเรื่องการจัดองค์ประกอบของภาพ	ง. พุดเรื่องส่วนประกอบทางศิลปะที่มองเห็นในภาพ

แบบเฉลยและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบฝึกชุดที่ 1

กิจกรรมการฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะชั้นที่ 1

กิจกรรมที่ 1 คะแนนเต็ม 5 คะแนน

ตอบให้คะแนนลดหลั่นตามจำนวนรายละเอียดในการสังเกตเห็น

ตอบได้ 1-2 ข้อให้ 1 คะแนน , ตอบได้ 3-4 ข้อให้ 2 คะแนน , ตอบได้ 5-6 ข้อให้ 3 คะแนน ,

ตอบได้ 7-8 ข้อให้ 4 คะแนน , ตอบได้ 9 ข้อขึ้นไปให้ 5 คะแนน

ผู้หญิงแก่ , ผู้ชายแก่ , ผู้ชายนั่งแบกของอยู่บนหัว , ผู้ชายนั่งเล่นกีตาร์ , แจกัน ,

ผู้หญิงยืนอยู่ตรงช่องประตูกำแพง , ผ้าผืนสีขาว , ผ้าคลุมไหล่คนแก่ผู้หญิง ,

ผ้าคลุมไหล่คนแก่ผู้ชาย , ต่างหูหรือเทียน ฯ

กิจกรรมที่ 2 คะแนนเต็ม 10 คะแนน

(ตอบถูกต้องครบถ้วนให้ข้อละ 2 คะแนน , ตอบถูกต้องไม่ครบให้ 1 คะแนน)

ข้อ 1. คะแนนเต็ม 2 คะแนน

เส้นตรง , เส้นโค้ง

ข้อ 2. คะแนนเต็ม 2 คะแนน

สีฟ้า , สีน้ำเงิน , สีชมพู , สีแดง , สีเหลือง , สีเขียว , สีส้ม , สีดำ , สีครีม , สีขาว

ข้อ 3. คะแนนเต็ม 2 คะแนน

สีน้ำหนักแก่สุดคือ สีน้ำเงิน , สีน้ำหนักอ่อนสุดคือ สีครีม

ข้อ 4. คะแนนเต็ม 2 คะแนน

รูปผู้ชายและผู้หญิงกำลังเดินรำกัน โดยมีลักษณะเป็นรูปร่างเรขาคณิตประกอบกัน เช่น

รูปวงกลม สามเหลี่ยม สีเหลี่ยม

ข้อ 5. คะแนนเต็ม 2 คะแนน

พื้นผิวลายทาง , พื้นผิวลายจุด , พื้นผิวลายสีเหลี่ยมเล็ก ๆ , พื้นผิวลายเส้นอิสระเล็ก ๆ

ขั้นสรุปทบทวนความรู้

คะแนนเต็ม 5 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ ข.

ข้อ 2. ตอบ ค.

ข้อ 3. ตอบ ง.

ข้อ 4. ตอบ ค.

ข้อ 5. ตอบ ง.

(คะแนนเต็มทั้งแบบฝึกชุดที่ 1 รวม 20 คะแนน)

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ (คาบที่ 2)

เวลา 1 คาบ

วิชา ศิลปะกับชีวิต 3 ค 203

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะนั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมาประกอบในการให้เหตุผล และควรจะพิจารณาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในการทำความเข้าใจ โดยเริ่มจากการบรรยายส่วนประกอบทางศิลปะที่เห็นในภาพ แล้ววิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่อยู่ภายในภาพ จากนั้นก็นำข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นมาตีความ หาความหมาย ความรู้สึก เรื่องราวที่ได้จากภาพนั้น และขั้นสุดท้ายคือการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะนั้นว่า ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายตามที่เรารู้ได้หรือไม่ เพราะอะไร การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นตัวให้เหตุผล จะทำให้เกิดความเข้าใจและความซาบซึ้งในผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ

จุดประสงค์ปลายทาง

สามารถวิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่สอดคล้องในภาพผลงานศิลปะได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ ความสมดุล จุดสนใจ จังหวะ ได้
2. วิเคราะห์ผลงานศิลปะในขั้นการวิเคราะห์โครงสร้างได้

เนื้อหาสาระ

ความหมาย รูปแบบลักษณะของหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์แบบต่าง ๆ ได้แก่ ความสมดุล จังหวะ และจุดสนใจ การฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะในขั้นการวิเคราะห์โครงสร้าง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (คาบที่ 2)

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกัน ออกเป็นกลุ่มละ 5-6 คน
2. ครูแจกกระดาษสีรูปทรงต่าง ๆ แผ่นรอง และเทปกาวยึดหน้าให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด
3. ให้นักเรียนติดกระดาษสีรูปทรงต่าง ๆ บนกรอบกระดาษแข็ง โดยให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันจัดเป็นภาพที่คิดว่าดีที่สุด แล้วให้ตัวแทนในแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอพร้อมอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกจัดภาพแบบนี้
4. ครูสรุปว่าหลักการจัดภาพให้สวยงามนั้นต้องคำนึงถึงหลักองค์ประกอบของศิลปะ

ขั้นสอน

ขั้นศึกษาความรู้พื้นฐาน

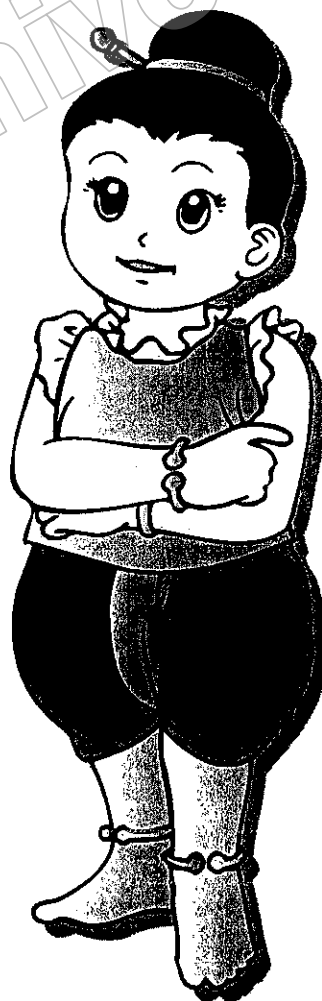
5. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในขั้นเตรียมความรู้และทำกิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานที่อยู่ในแบบฝึกชุดที่ 2 โดยมีครูคอยชี้แนะ อธิบายเพิ่มเติม และตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

6. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้างภาพที่ 1 แล้วช่วยกันวิเคราะห์หลักการจัดภาพในผลงานชิ้นนั้นว่ามีความสมดุลหรือไม่ เป็นแบบใด โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
7. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้างภาพที่ 2 แล้วช่วยกันวิเคราะห์หลักการจัดภาพในผลงานชิ้นนั้นว่ามีจังหวะในการจัดภาพลักษณะใด โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
8. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้างภาพที่ 3 แล้วช่วยกันวิเคราะห์หลักการจัดภาพในผลงานชิ้นนั้นว่ามีจุดสนใจหรือไม่ คืออะไร และใช้วิธีใด โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
9. ครูอธิบายและสรุปว่าการที่เรามองสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในภาพแล้วนำมาเชื่อมโยงคิดวิเคราะห์ตามหลักของการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้นก็คือกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะในขั้นที่ 2 คือขั้นการวิเคราะห์โครงสร้าง
10. นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1 ในแบบฝึกชุดที่ 2

แบบฝึกชุดที่ 2

ชุด “หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์”

จุดประสงค์ของแบบฝึกที่ 2

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ ความสมดุล จุดสนใจ จังหวะ ในภาพผลงานศิลปะ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานที่อยู่ภายในภาพผลงานศิลปะได้
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถวิจารณ์ผลงานศิลปะในขั้นของการวิเคราะห์โครงสร้างได้

นักเรียนจะเข้าใจศิลปะมากขึ้นอีกเยอะเลย
หลังทำแบบฝึกชุดนี้เสร็จ ไม่เชื่อลองดู
เชิญเลยจ้า.....

แบบฝึกชุดที่ 2

ชื่อชุด “ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ”

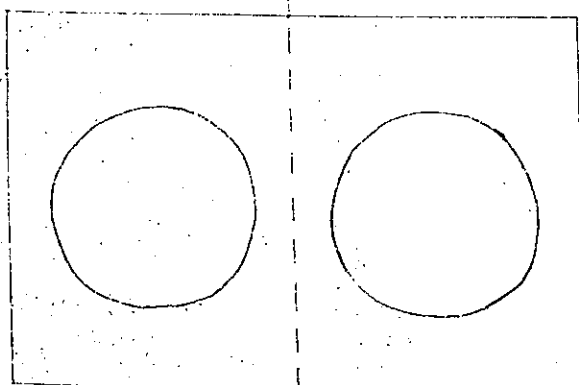
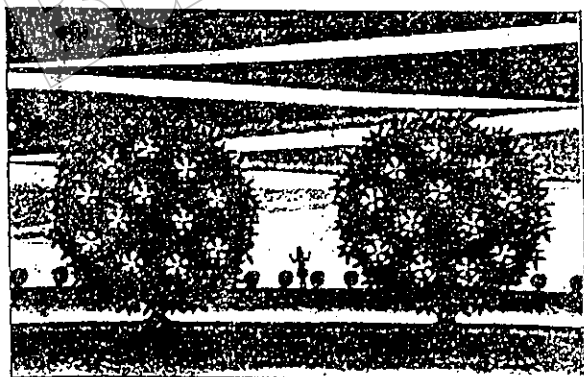
ขั้นเตรียมความรู้พื้นฐาน

เรื่อง **ความสมดุล**

◆ ความสมดุล หมายถึง ความเท่ากันหรือถ่วงกันเพื่อให้เกิดความเท่ากัน ความเท่ากันนี้อาจจะไม่เท่ากันจริงก็ได้ แต่เท่ากันในความรู้สึกของมนุษย์ หรือหมายถึงการจัดองค์ประกอบของงานศิลปะให้อยู่ในสภาพสมดุล หยุดนิ่ง หรือทรงตัวอยู่ได้

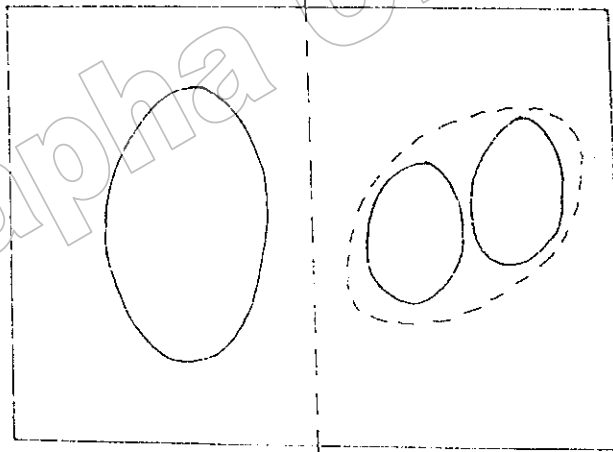
ความสมดุล แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. ความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน เป็นลักษณะการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมือนกันทั้งสองข้าง ความสมดุลชนิดนี้จะสังเกตเห็นได้ง่ายในธรรมชาติ เช่น ลักษณะใบหน้าของมนุษย์ซ้ายและขวาจะเหมือนกันทั้งสองด้าน ความสมดุลชนิดนี้จะพบได้ในศิลปวัตถุจำนวนมาก เช่น ลักษณะองค์พระเจดีย์ โบสถ์ เป็นต้น

ตัวอย่างภาพที่มีความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน

2. ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน ความสมดุลแบบนี้จะมีลักษณะซีกซ้ายและซีกขวาไม่เหมือนกัน แต่ทรงตัวอยู่ได้หรือดูแล้วรู้สึกสมส่วน เป็นความสมดุลทางความรู้สึกในการมองเห็นโดยที่วัตถุหรือเนื้อหาในภาพไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

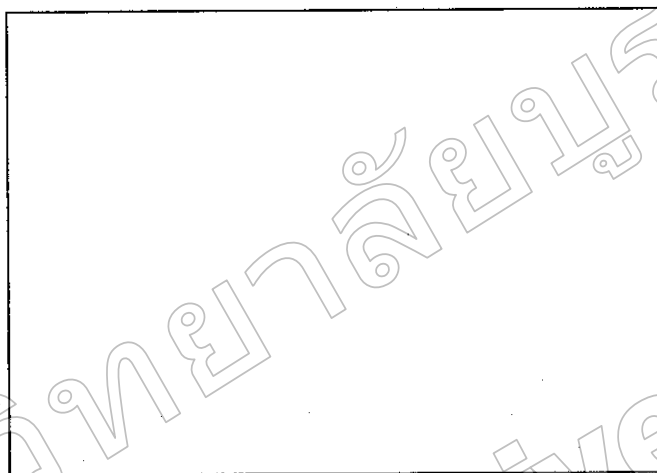

ตัวอย่างภาพที่มีความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน

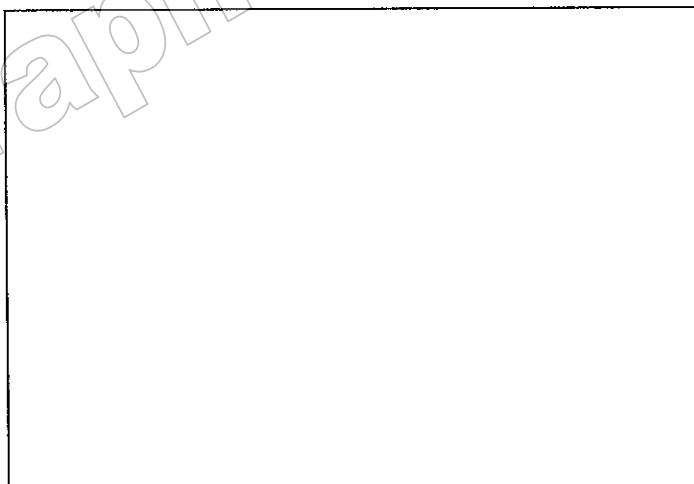
□ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง ความสมดุล

ให้นักเรียนเขียนภาพที่แสดงถึงความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน และความสมดุลแบบ
ซ้ายขวาไม่เท่ากันอย่างละ 1 ภาพ

ภาพสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน

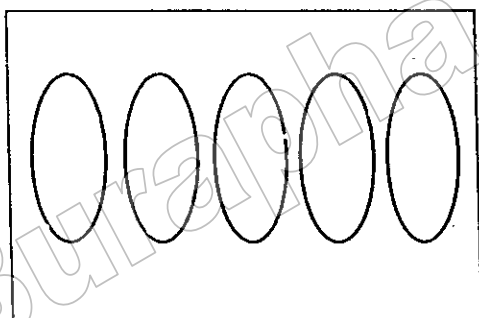
ภาพสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน

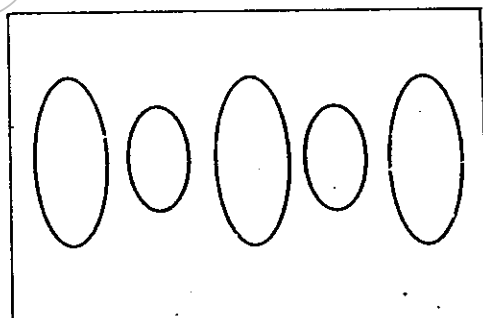
เรื่อง จังหวะ

❖ **จังหวะ** หมายถึง จังหวะที่เกิดขึ้นระหว่างความสัมพันธ์ของเส้น รูปร่าง น้ำหนัก และสี จังหวะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันจะช่วยเน้นให้เกิดความเด่นและแก้ปัญหาการซ้ำกันของรูปภาพได้ เราสามารถสังเกตช่วงจังหวะได้จากการต่อเนื่องกันในธรรมชาติ เช่น การเคลื่อนไหวของคลื่นในท้องทะเลที่โค้งขึ้นลงมากน้อยเป็นจังหวะต่อเนื่องกันไม่ขาดระยะ หรือลักษณะต่อเนื่องกันของช่วงจังหวะของการร่ายรำ การเคลื่อนไหวของเท้าและแขนที่ต้องสอดคล้องกับจังหวะดนตรี จนดูแล้วเป็นจังหวะที่พอเหมาะพอดี

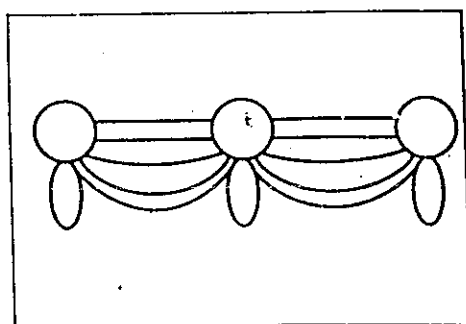
ในการจัดองค์ประกอบโดยมีจังหวะก็เหมือนกับเราปรบมือตามจังหวะเพลงนั่นเอง เพราะมีระยะห่างเท่ากันและซ้ำ ๆ กันตลอดไปจนจบเพลง การจัดองค์ประกอบให้ได้จังหวะก็เช่นเดียวกับจังหวะเพลง คือ มีทั้งส่วนที่เป็นรูปแบบ ซึ่งสลับกันไป หรือการจัดผ้าระบาย ซึ่งย่อยลงเป็นช่วง ๆ ขึ้นบันได ก็เป็นตัวอย่างของจังหวะได้ การจัดจังหวะมีหลายลักษณะ เช่น การจัดจังหวะในลักษณะลายหรือการตกแต่ง ดังภาพต่อไปนี้

จังหวะเรียงธรรมดา

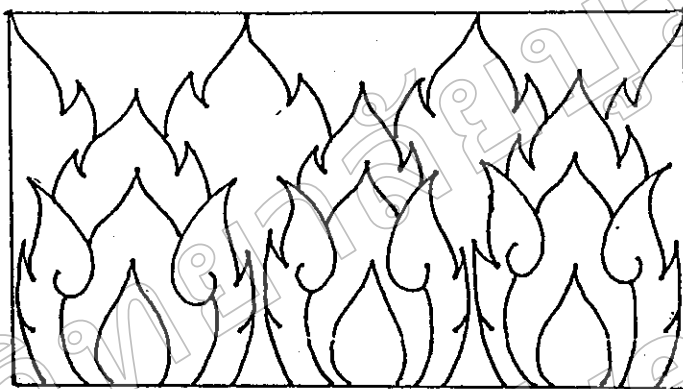
จังหวะเรียงสลับท่วง

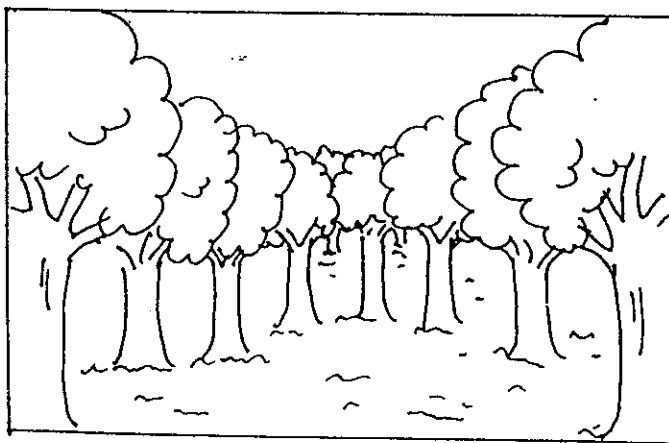
จังหวะเชือกโยง

การจัดจังหวะของภาพเป็นกฎเกณฑ์หนึ่งที่แก้ปัญหาความซ้ำกัน หรือทำให้การจัดภาพมีชีวิตชีวาน่าสนใจ หลักการจัดจังหวะที่นิยมทำอยู่มี 2 ประการคือ

1. การจัดแบบซ้ำกัน คือการใช้รูปทรงหรือรูปร่าง สีและเส้นซ้ำ ๆ กันจนเป็นรูปแบบที่งดงาม เช่น ลักษณะของลายไทยที่มีการซ้ำกันของรูปทรงและเส้น

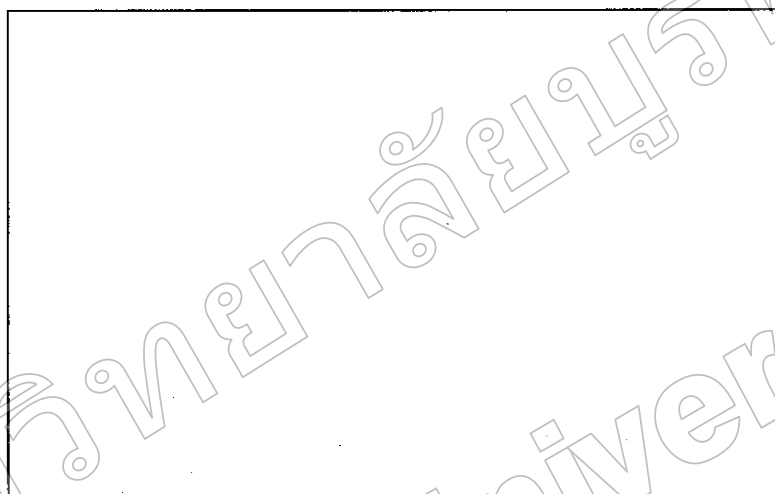
2. การจัดแบบขยายเพิ่มขึ้นและต่อเนื่องกัน คือการเพิ่มเส้น สี ความอ่อนแก่และขนาดให้ต่อเนื่องกันไป หรือเพิ่มขนาดจากเล็กไปหาใหญ่ เช่น การเขียนภาพของต้นไม้ให้มีขนาดใหญ่ขึ้นทีละน้อยโดยสม่ำเสมอ

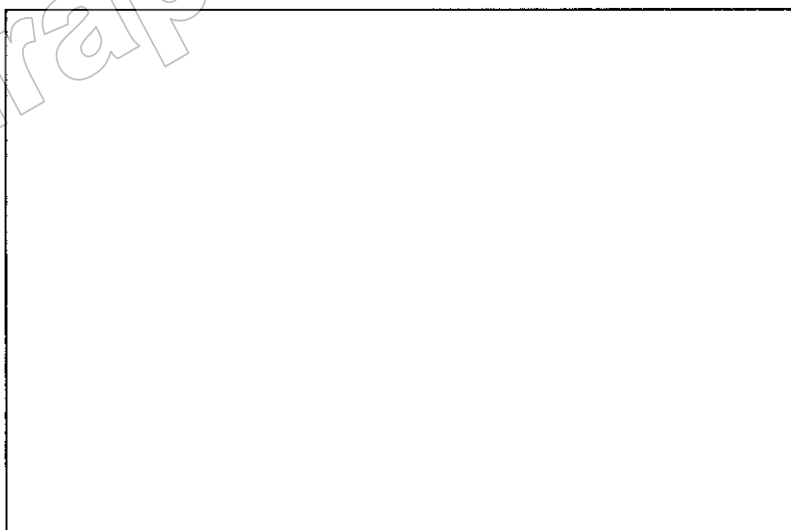
□ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง จังหวะ

ให้นักเรียนเขียนภาพที่แสดงถึงจังหวะการจัดภาพแบบซ้ำกัน และแบบต่อเนื่องกัน อย่างละ 1 ภาพ

จังหวะการจัดภาพแบบซ้ำกัน

จังหวะการจัดภาพแบบต่อเนื่องกัน

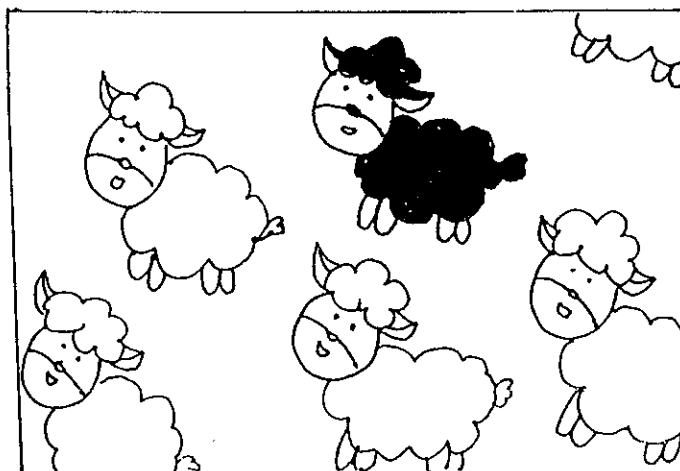
เรื่อง จุดสนใจ

➤ จุดสนใจหรือจุดเด่น หมายถึง ส่วนที่เด่นและมีความสำคัญในงานศิลปะ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเน้นและรับรู้ได้ด้วยการสัมผัสทางตา จุดเด่นจะมีลักษณะการมีอำนาจ ตระหง่านเด่นชัดกว่าส่วนประกอบอื่น ๆ ทั้งหมด ในงานศิลปะจะประกอบด้วยส่วนประธานและส่วนรอง ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน

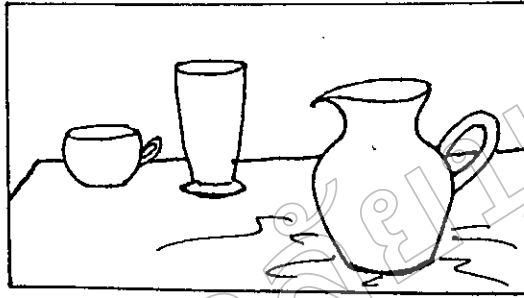
จุดเด่นในงานศิลปะชิ้นหนึ่ง ๆ นั้นปกติแล้วจะมีเพียงแห่งเดียว แต่ถ้าจำเป็นต้องให้มีหลายแห่ง การสร้างจุดเด่นในแห่งต่อไปจะต้องมีความกลมกลืนเข้ากันได้อย่างสนิทกับจุดเด่นแห่งแรก และมีความเป็นจุดเด่นรองลงมา

การเน้นจุดเด่นในงานทัศนศิลป์ เป็นการเน้นส่วนสำคัญจนเป็นจุดเด่น โดยเน้นส่วนที่สำคัญให้พิเศษกว่าส่วนอื่น ๆ เช่น ใช้สีสดใส เพิ่มรายละเอียด มีขนาดใหญ่ เป็นต้น การเน้นให้เกิดจุดเด่นควรให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ ควรจัดให้เข้าใจง่ายและดูงดงาม นอกจากนั้น ผู้สร้างสรรค์จะต้องคิดว่า จะเน้นมากน้อยเท่าใด และจะวางจุดสำคัญตรงบริเวณใดของภาพจึงเกิดความงาม น่าสนใจ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธีคือ

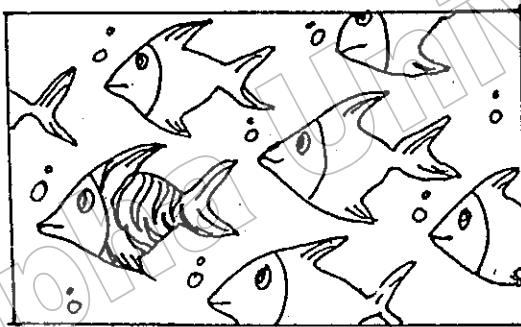
1. การเน้นโดยการให้สีให้เด่นเป็นพิเศษ คือใช้สีส่วนรวมของภาพให้กลมกลืนกันหรือใกล้เคียงกัน ให้บริเวณที่ต้องการเน้นให้เด่นชัดกว่าบริเวณอื่น

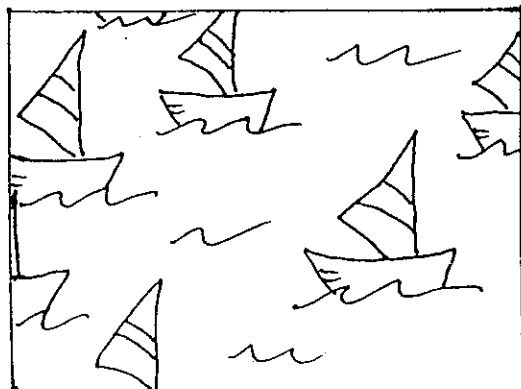
2. การเน้นโดยใช้เส้น รูปร่างและขนาดให้ตัดกัน เป็นการเน้นด้วยการใช้ส่วนประกอบทางศิลปะส่งเสริมให้เกิดจุดเด่น เช่น ใช้เส้นส่วนใหญ่นำสายตาไปยังจุดเด่น ใช้รูปร่างลักษณะส่งเสริมไปยังจุดเด่นหรือให้ขนาดของจุดเด่นใหญ่เป็นพิเศษกว่าส่วนรอบ ๆ

3. การเน้นโดยการตกแต่ง คือการตกแต่งบริเวณหรือส่วนที่ต้องการเน้นให้งดงาม

4. การเน้นโดยการจัดช่องว่างให้เหมาะสม คือการจัดที่ว่างรอบ ๆ สิ่งที่จะเน้นให้เห็นได้ง่าย ไม่คับสน เพื่อส่งเสริมให้รูปลักษณะมองดูเด่นชัด

ตัวอย่างภาพสไลด์ผลงานศิลปะ

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

กิจกรรมที่ 2

ชื่อภาพ

ดอกบัว

ศิลปิน

ทวี นันทขว้าง

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะที่กำหนดให้แล้วเขียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าจุดสนใจของภาพนี้คืออะไร

.....

.....

.....

2. ในภาพนี้ศิลปินใช้การเน้นอย่างไรให้เกิดจุดเด่น

.....

.....

.....

3. ภาพนี้มีจังหวะในการจัดภาพแบบใด

.....

.....

.....

4. ภาพนี้มีความสมดุลแบบใดจงอธิบาย

.....

.....

.....

ขั้นสรุปทบทวนความรู้

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท X ทับตัวเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

1. จุดสนใจของภาพควรเป็นแบบใด

- ก. มี 1 จุด ข. มี 2 จุด ค. มี 3 จุด ง. มีตลอดทั้งภาพ

2. การสร้างจุดเด่นในผลงานจิตรกรรมใช้วิธีการใด

- ก. ใช้สีสดใสสะดุดตา ข. เขียนรูปร่างรูปทรงให้ใหญ่กว่าส่วนอื่น
ค. ใช้สีตรงข้าม ง. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของจังหวะในการจัดภาพงานจิตรกรรม

- ก. ช่วยสร้างความสนใจ ข. ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืน
ค. แก้ปัญหาการซ้ำกันของรูปภาพ ง. ทำให้ภาพดูนิ่งไม่เคลื่อนไหว

4. คำพูดต่อไปนี้เป็นคำพูดที่แสดงถึงการวิจารณ์ศิลปะในชั้นการวิเคราะห์โครงสร้าง

- ก. ภาพนี้ใช้สีแปลกมาก
ข. ภาพนี้หมายถึงเวลากลางวัน
ค. ภาพนี้ใช้สีอ่อนตรงกลางภาพทำให้เกิดจุดเด่น
ง. ภาพนี้ใช้เส้นวงวนหลากหลายดูแล้วรู้สึกเวียนหัว

แบบเฉลยและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบฝึกชุดที่ 2

กิจกรรมการฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะขั้นที่ 2

กิจกรรมที่ 1 คะแนนเต็ม 3 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ B.

ข้อ 2. ตอบ C.

ข้อ 3. ตอบ A.

กิจกรรมที่ 2 คะแนนเต็ม 8 คะแนน

(ตอบในความหมายนี้ให้ข้อละ 2 คะแนน , ตอบในความหมายใกล้เคียงลงมาให้ 1 คะแนน)

ข้อ 1. ดอกบัวบาน

ข้อ 2. ใช้สีและขนาดของดอก

ข้อ 3. จังหวะเรียงแบบสลับขวาง

ข้อ 4. สมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน

ขั้นสรุปทบทวนความรู้

คะแนนเต็ม 4 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ ก.

ข้อ 2. ตอบ ง.

ข้อ 3. ตอบ ง.

ข้อ 4. ตอบ ค.

(คะแนนเต็มทั้งแบบฝึกชุดที่ 2 รวม 15 คะแนน)

.....

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ (คาบที่ 3)

เวลา 1 คาบ

วิชา ศิลปะกับชีวิต 3 ศ 203

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะนั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมาประกอบในการให้เหตุผล และควรจะพิจารณาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในการทำความเข้าใจ โดยเริ่มจากการบรรยายส่วนประกอบทางศิลปะที่เห็นในภาพ แล้ววิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่อยู่ภายในภาพ จากนั้นก็นำข้อมูลต่าง ๆ ช่างต้นมาตีความ หาความหมาย ความรู้สึก เรื่องราวที่ได้จากภาพนั้น และขั้นสุดท้ายคือการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะนั้นว่า ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายตามที่เรารับรู้ได้หรือไม่ เพราะอะไร การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นตัวให้เหตุผล จะทำให้เกิดความเข้าใจและความซาบซึ้งในผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ

จุดประสงค์ปลายทาง

สามารถนำข้อมูลส่วนประกอบทางศิลปะในภาพผลงานศิลปะมาตีความ แสดงความรู้สึก และอธิบายความหมายได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความรู้สึกของเส้น สี พื้นผิว ได้
2. บอกความหมายเรื่องราวจากการดูภาพผลงานศิลปะได้
3. วิวิจารณ์ผลงานศิลปะขั้นตีความได้

เนื้อหาสาระ

ความหมาย ความรู้สึกของเส้น สี และพื้นผิว ที่สื่อความหมายในภาพผลงานศิลปะ และประเภทเรื่องราวทางศิลปะ การฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะในขั้นการตีความ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (คาบที่ 3)

ขั้นนำ

1. ครูถามนักเรียนแต่ละคนว่าชอบสีอะไรบ้าง แล้วเขียนไว้บนกระดานดำ
2. ครูดูว่าสีใดมีจำนวนนักเรียนชอบมากที่สุด ชอบอยู่อันดับกลาง และชอบน้อยที่สุด แล้วสุ่มถามเหตุผลของนักเรียนที่ตอบในแต่ละกลุ่ม
3. สรุปพูดเกี่ยวกับเรื่องสีที่มีต่ออารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อคนเรา

ขั้นสอน

ขั้นศึกษาความรู้พื้นฐาน

4. ครูอธิบายถึงสิ่งที่ทำให้เราเข้าใจความหมาย เรื่องราว และความรู้สึกจากการที่ได้มองดูภาพผลงานศิลปะ อันได้แก่ เรื่องความหมายของเส้น สี และพื้นผิว
5. นักเรียนศึกษาใบความรู้ และทำกิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานที่อยู่ในแบบฝึกชุดที่ 3 โดยครูอธิบายเพิ่มเติมและตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

6. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึกภาพที่ 1 แล้วช่วยกันบอกความรู้สึก ความหมายจากภาพโดยการพิจารณาในเรื่องเส้นส่วนใหญ่ในภาพว่าเป็นอย่างไร โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
7. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึกภาพที่ 2 แล้วช่วยกันบอกความรู้สึก ความหมายจากภาพโดยการพิจารณาในเรื่องสีส่วนใหญ่ในภาพว่าเป็นอย่างไร โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
8. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้างภาพที่ 3 แล้วช่วยกันบอกความรู้สึก ความหมายจากภาพโดยการพิจารณาในเรื่องพื้นผิวส่วนใหญ่ในภาพว่าเป็นอย่างไร โดยโดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
9. ครูอธิบายและสรุปว่าการที่เรามองสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในภาพแล้วนำมาเชื่อมโยงคิดพิจารณาหาความหมายภายในภาพนั้นก็คือกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะในขั้นที่ 3 คือขั้นการตีความ
10. นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1 ในแบบฝึกชุดที่ 3
11. ครูฉายสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึกภาพที่ 4 แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ 2 ในแบบฝึกชุดที่ 3

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปความรู้

12. นักเรียนและครูพูดคุยช่วยกันสรุปบททวนถึงสิ่งที่ได้เรียนในครั้งนี้
13. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 3 ในขั้นสรุปบททวนความรู้

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพสไลด์ผลงานศิลปะ
2. เครื่องฉายสไลด์
3. แบบฝึกหัดที่ 3
4. แผ่นชาร์ตวงจรสี

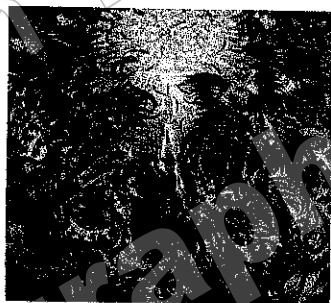
การวัดผลประเมินผล

ดูจากการทำแบบฝึกในชุดที่ 3

ภาพสไลด์ที่ใช้ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแผนการสอนที่3

แบบฝึกชุดที่ 3 เรื่อง จินตภาพความงาม

ภาพศิลปะที่มีคุณสมบัติด้าน ความรู้สึก ภาพที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน
1	พลังการต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ 1	เบญจรงค์ โควาพิทักษ์เทศ
2	Inside The Jumping Giraffe	Colleen Browning
3	อดีตกาลหมายเลข 2	ไพรวลัย ดาเกลี้ยง
4	ชีวิตล้น	สุรพล แสงคำ

1

2

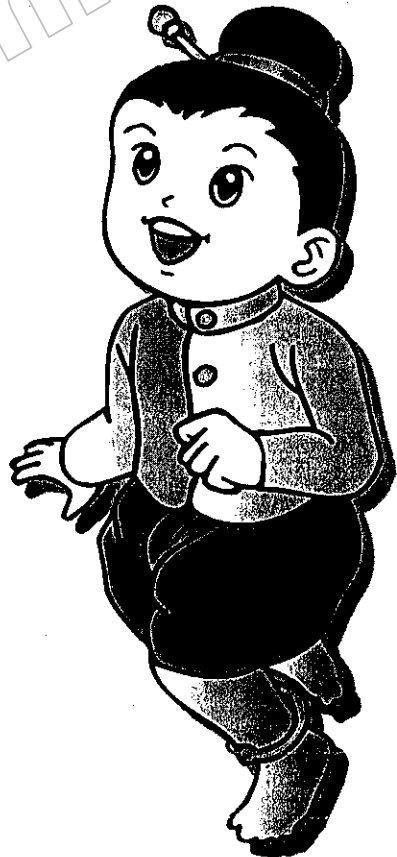
3

4

แบบฝึกชุดที่ 3

ชุด “ จินตภาพความงาม ”

จุดประสงค์ของแบบฝึกชุดที่ 3

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายจากส่วนประกอบทางศิลปะที่อยู่ภายในภาพได้ อันได้แก่ ความหมายของเส้น สี และพื้นผิว
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความรู้สึกและตีความเรื่องราวจากการดูภาพผลงานศิลปะได้
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถวิจารณ์ศิลปะในชั้นดีความได้

ดูภาพศิลปะอย่างตั้งใจและคิดให้ดี
นักเรียนจะพบความหมายที่อยู่ในภาพ
อย่างไม่น่าเชื่อเลยนะ อืม.....

แบบฝึกชุดที่ 3

ชื่อชุด “ จินตภาพความงาม ”

ขั้นเตรียมความรู้พื้นฐาน

เรื่อง ความหมายของเส้น

เส้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของงานศิลปะ รูปลักษณะของเส้น จะมีปฏิกิริยาได้
ตอบกับสายตาของมนุษย์ให้เคลื่อนที่ไปตามส่วนต่าง ๆ ของเส้นเราจะเห็นเส้นในท่าทางของคน
เดินรำ รูปทรงของสัตว์ วัตถุและธรรมชาติ ที่แตกต่างกัน รูปลักษณะของเส้นเหล่านี้สามารถทำ
ให้เกิดการตื่นเต้น สงบ ราบเรียบ นุ่มนวล ร่าเริงและความรู้สึกต่าง ๆ อีกมากมาย
ความรู้สึกที่ได้รับจากการสัมผัสลักษณะของเส้น

เส้นตั้ง

ให้ความรู้สึกมั่นคง สูงสง่า ตรง แข็งแรง
พุ่งขึ้น เคร่งขรึม

เส้นนอน

ให้ความรู้สึกเยียบสงบ กว้าง พักผ่อน นิ่ง

เส้นเฉียง

ให้ความรู้สึกไม่มั่นคง ไม่แน่นอน เคลื่อนไหว
ความเร็ว

เส้นซิกแซก

ให้ความรู้สึกรุนแรง ตื่นเต้น สับสน วุ่นวาย
ต่อสู้

เส้นโค้ง

ให้ความรู้สึก อ่อนไหว อ่อนหวาน นุ่มนวล

เส้นคลื่น

ให้ความรู้สึกลื่นไหล สบาย นุ่มนวล
เคลื่อนไหวช้า ๆ

เส้นโค้งกันหอย ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว มีพลัง เจริญเติบโต
หมุนเวียน คลื่นคลาย

ลักษณะต่าง ๆ ของเส้นสามารถให้ความรู้สึกได้ดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

1. เส้นแนวตั้งให้ความรู้สึกสูงสง่า
2. เส้นโค้งให้ความรู้สึกอ่อนโยน
3. เส้นคลื่นให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

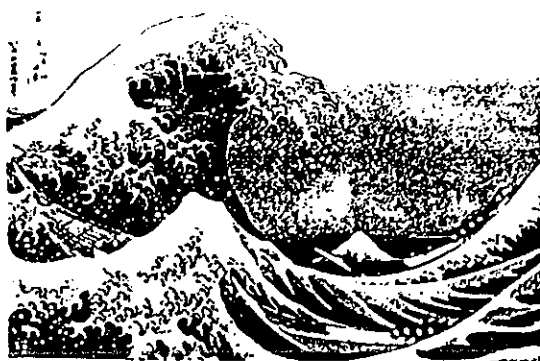
ตัวอย่างภาพผลงานศิลปะที่ให้ความหมายตามลักษณะเส้น

เส้นแนวตั้งให้ความรู้สึกสูงสง่า

เส้นโค้งให้ความรู้สึกอ่อนโยน

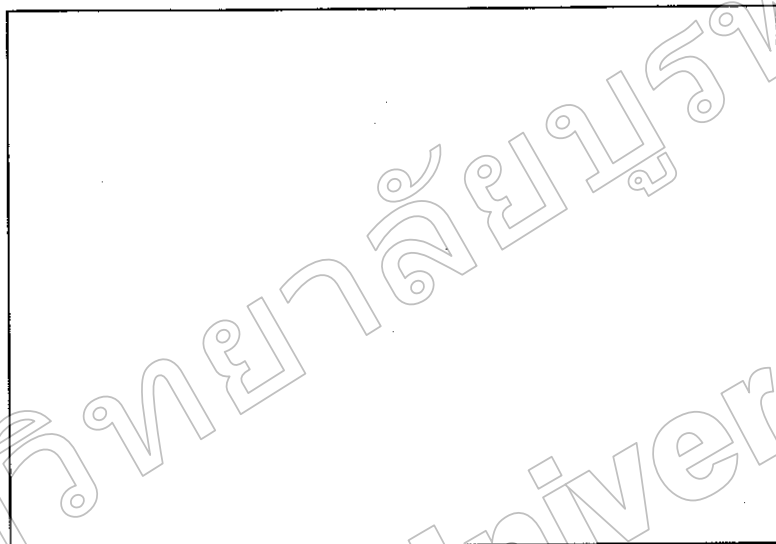

เส้นคลื่นให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

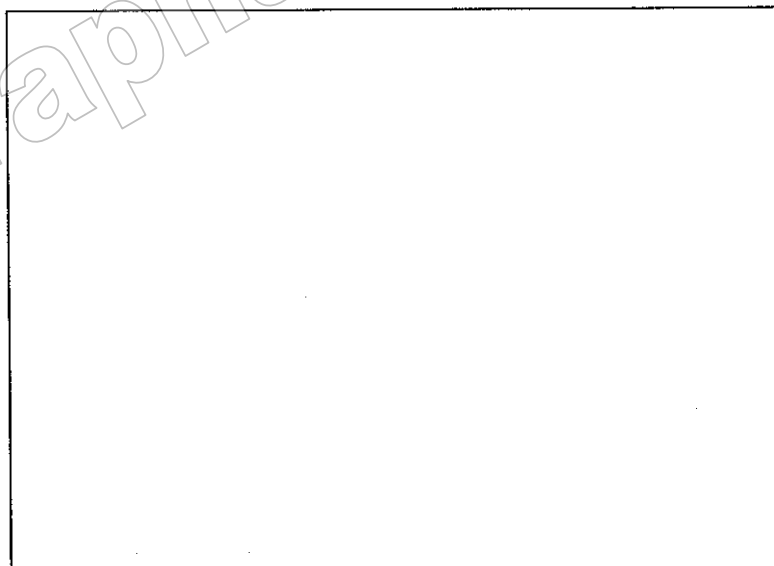
๑ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง เส้น

ให้นักเรียนวาดภาพโดยใช้เส้นที่แสดงความรู้สึกดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงความรู้สึกเข้มแข็งมั่นคง

ภาพที่ 2 แสดงความรู้สึกนุ่มนวลอ่อนหวาน

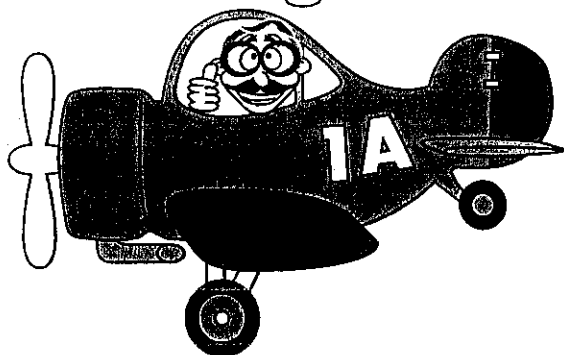
เรื่อง ความหมายของสี

สี เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในงานศิลปะ สามารถสร้างควมมีชีวิตชีวา ความสดใสให้เกิดขึ้นได้ ทั้งยังทำให้ผู้พบเห็นเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับสีนั้น ๆ

➤ ความรู้สึกที่ได้รับจากสี

สีแดง	ให้ความรู้สึก	ตื่นเต้น เร้าใจ กล้าหาญ อันตราย รุนแรง
สีเหลือง	ให้ความรู้สึก	สว่าง สดใส ครีฑธา
สีเขียว	ให้ความรู้สึก	สดชื่น ปลอดภัย เติบโต สบายตา
สีน้ำเงิน	ให้ความรู้สึก	เยือกเย็น สุขุม หนักแน่น
สีฟ้า	ให้ความรู้สึก	ปลอดภัย ร่มเย็น สงบ สบาย
สีม่วง	ให้ความรู้สึก	เศร้าโศก หม่นหมอง
สีดำ	ให้ความรู้สึก	หนักแน่น น่ากลัว
สีน้ำตาล	ให้ความรู้สึก	อบอุ่น แห้งแล้ง
สีขาว	ให้ความรู้สึก	บริสุทธิ์ สะอาด ว่างเปล่า

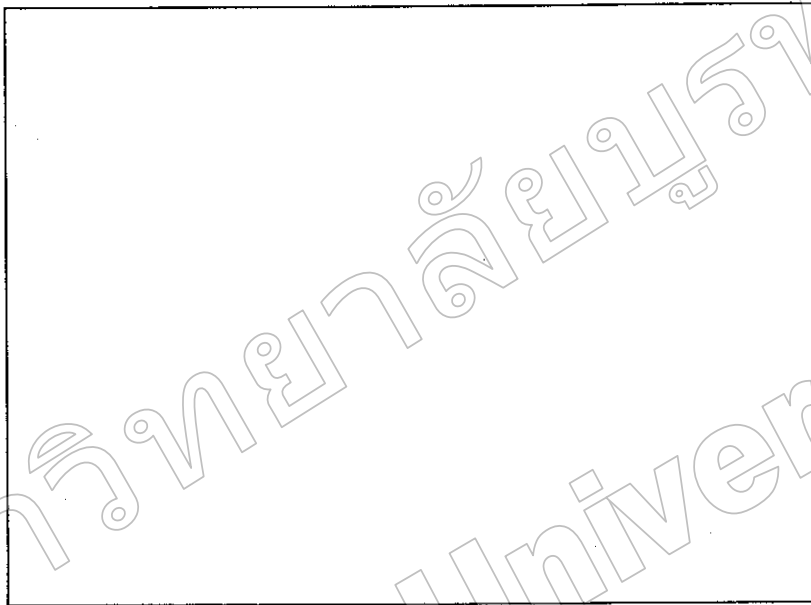
นักเรียนดูสีของการสอนของคุณครูประกอบ
จะเข้าใจมากขึ้นนะครับ

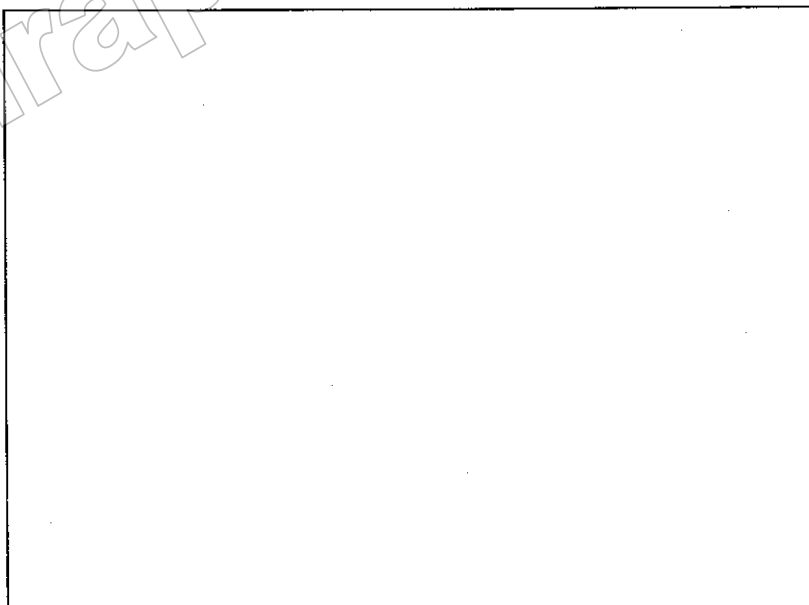
□ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง สี

ให้นักเรียนวาดภาพโดยใช้สีที่แสดงความรู้สึกดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงความรู้สึกร่าเริง สดใส

ภาพที่ 2 แสดงความรู้สึกเศร้าหมอง

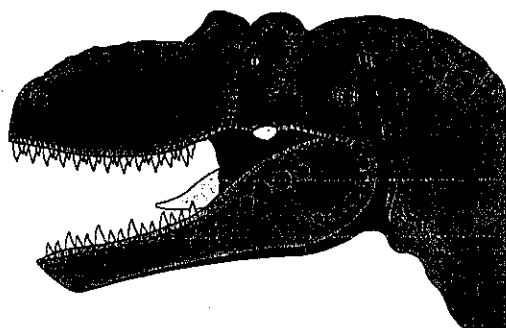
เรื่อง ความหมายของพื้นผิว

พื้นผิว ลักษณะผิวของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็น รับรู้ได้ด้วยการสัมผัสทางตาและกายสัมผัส พื้นผิวสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกในลักษณะต่างๆ กัน เช่น หยาบ ละเอียด ด้าน มัน ขรุขระและเรียบ เป็นต้น

ตัวอย่างภาพแสดงพื้นผิวขวดที่ให้ความรู้สึกแตกต่างกัน

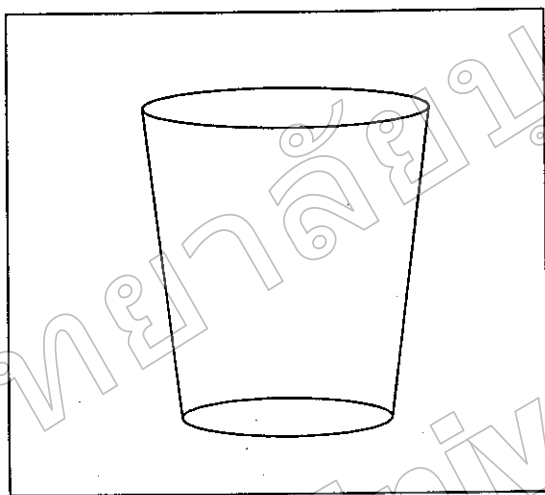
อยากสัมผัสผิวของผมมั้ยจะเด็ก ๆ

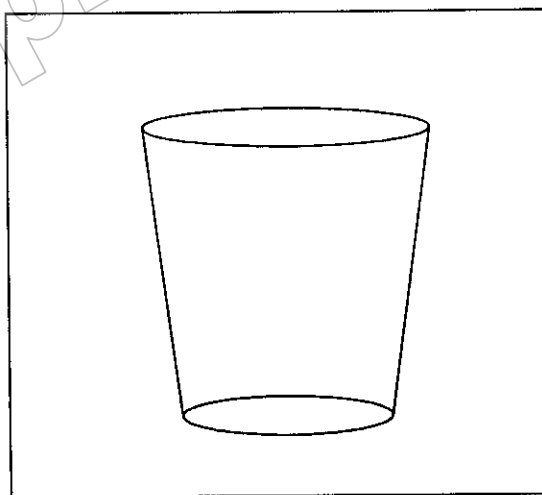
□ กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง พื้นผิว

ให้นักเรียนต่อเติมภาพที่กำหนดโดยใช้พื้นผิวที่ให้ความรู้สึกดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงความรู้สึกเรียบ ลื่น

ภาพที่ 2 แสดงความรู้สึกหยาบ ขรุขระ

เรื่อง อารมณ์ และ เรื่องราวของภาพผลงานศิลปะ

เรื่องราวของภาพผลงานศิลปะนั้น มีความหลากหลายตามแต่อารมณ์และความรู้สึกของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน ต้องการที่จะแสดงออกมาเป็นผลงานศิลปะ ซึ่งในการสร้างสรรค์ความงามของมนุษย์นั้น ได้รับอิทธิพลหรือสิ่งเร้าจากสิ่งหลัก ๆ อันได้แก่

1. อิทธิพลความงามที่ได้จากธรรมชาติ

มนุษย์กับธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก อิทธิพลทางความงามที่มนุษย์ได้จากธรรมชาติมักจะมาจากสิ่งที่ได้จากการรับรู้ที่มองเห็น เช่น สีสดต่าง ๆ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว โครงสร้าง ตลอดจนลีลาการเคลื่อนไหวในธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างในธรรมชาติที่ประกอบกันเข้าอย่างลงตัว

2. อิทธิพลความงามที่ได้รับจากการเชื่อถือเทพเจ้า

ความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าเป็นสิ่งลึกลับเพราะเกี่ยวกับไสยศาสตร์ ถึงแม้จะเป็นความเชื่อที่ไม่มีตัวตน แต่ก็สามารถเป็นสิ่งบันดาลใจให้มนุษย์เกิดความพากเพียรพยายามที่จะสร้างสิ่งที่ยิ่งงามที่สุดเพื่อมอบให้แก่ความเชื่ออันนั้น

3. อิทธิพลความงามที่ได้รับจากความเชื่อทางศาสนา

อิทธิพลที่ได้รับจากความเชื่อทางศาสนามักพบเห็นได้บ่อย โดยเฉพาะในอาคารสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายในโบสถ์ วิหาร ซึ่งตกแต่งสร้างสรรค์อย่างสวยงาม วิจิตรบรรจง

4. อิทธิพลความงามที่ได้รับจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์

การคิดค้นทางวิทยาศาสตร์ก้าวที่หน้าขึ้น เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านความคิดทางความงามอย่างมาก เพราะศิลปินพยายามที่จะหาแนวทางใหม่หรือความนึกคิดใหม่ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สอนให้มนุษย์มีเหตุผล และมีส่วนเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของมนุษย์ จนกระทั่งสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น เป็นแรงกระตุ้นให้มนุษย์เกิดแนวคิดในเรื่องความงามออกมาในรูปแบบใหม่

เรื่องราวทางศิลปะแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ใหญ่ ๆ 4 หมู่ด้วยกัน คือ

1. เรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับความรัก ความโกรธ ความหลง ความกลัว ความเศร้า ฯลฯ

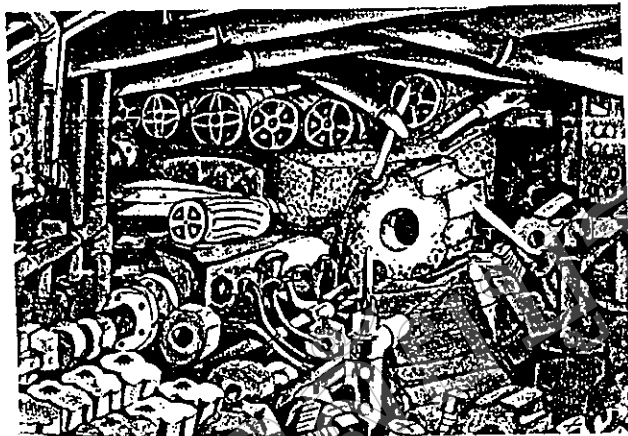
ภาพศิลปะที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก

2. เรื่องราวที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน เช่น เรื่องธรรมชาติของครอบครัว เรื่องประวัติศาสตร์ สงคราม การทำมาหากิน ความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น ฯลฯ

ภาพศิลปะที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับสงคราม

3. เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องราวทางเทคโนโลยีการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

ภาพศิลปะที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีเครื่องจักรกล

4. เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งไม่มีตัวตน ได้แก่ เรื่องราวของเทพเจ้า ศาสนา โบราณนิยาย ฯลฯ

ภาพศิลปะที่แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ

๑ กิจกรรมฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง อารมณ์ และ เรื่องราวของภาพผลงานศิลปะ

ให้นักเรียนวาดภาพที่สื่อถึงอารมณ์ และเรื่องราวที่มนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน เช่น เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว สงคราม ประเพณี หรือเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนต้องการแสดงออก พร้อมตั้งชื่อภาพ

ชื่อภาพ.....

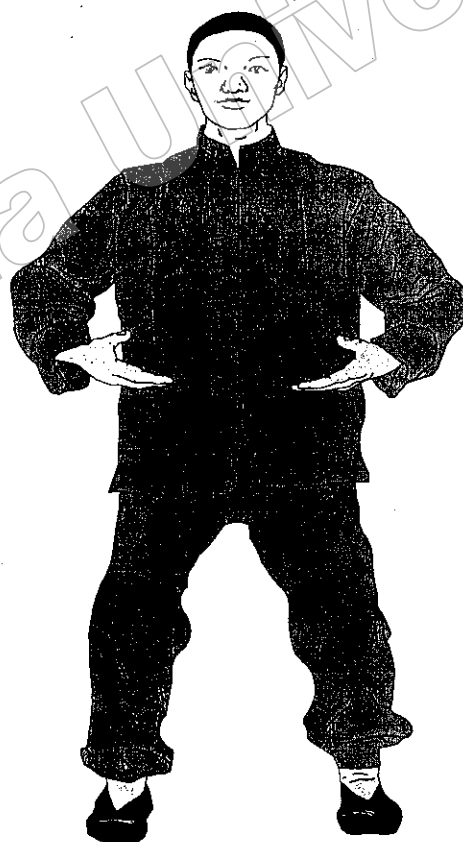
ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะขั้นที่ 3

ขั้นการตีความ คือ การหาความหมายหรือข้อสันนิษฐานที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกที่ได้รับจากผลงานศิลปะนั้น ๆ เป็นการบอกความรู้สึกที่ได้จากการดูงานศิลปะ โดยใช้ หลักการทางด้านการใช้ เส้น สี รูปร่าง หรือ ลักษณะพื้นผิว ที่ประกอบกันแล้วทำให้เกิด ความรู้สึกต่าง ๆ แก่ผู้ดู เช่น ภาพนี้มีเส้นโค้งมากมายทำให้ดูอ่อนช้อยนุ่มนวล เป็นต้น

ฮีบ...ภาพนี้ดูแล้วให้ความรู้สึก
มีพลังดีจังเลย

ตัวอย่างภาพสไลด์ผลงานศิลปะ

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

กิจกรรมที่ 2

ชื่อภาพ
ศิลปิน

ชีวิตสลับ
สุพล แสนคำ

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. การใช้เส้นส่วนใหญ่ในภาพนี้ทำให้นักเรียนรู้สึกอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

2. การใช้สีในภาพนี้ทำให้นักเรียนรู้สึกอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

3. ในภาพนี้มีพื้นผิวที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าภาพนี้ต้องการสื่อความหมายเกี่ยวกับอะไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

ชั้นสรุปทบทวนความรู้

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท X ทับตัวเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกที่สุด

1. เส้นที่แสดงความนุ่มนวลได้แก่ข้อใด

ก. เส้นตั้ง	ข. เส้นราบ
ค. เส้นเฉียง	ง. เส้นโค้ง

2. สีใดต่อไปนี้จะให้ความรู้สึกสุขุม เยือกเย็น

ก. สีเหลือง	ข. สีม่วง
ค. สีน้ำเงิน	ง. สีแดง

3. พื้นผิวในภาพผลงานศิลปะหรืองานจิตรกรรมเรารับรู้ได้อย่างไร

ก. รับรู้ได้ด้วยสายตา	ข. รับรู้ได้ด้วยความรู้สึก
ค. รับรู้ได้ด้วยสัมผัส	ง. ข้อ ก. และ ข. ถูก

4. ข้อความใดต่อไปนี้จะแสดงถึงการตีความผลงานศิลปะ

ก. ภาพนี้ใช้เหลืองเป็นส่วนใหญ่	ข. ภาพนี้สวยเพราะใช้สีเหลือง
ค. ภาพนี้ใช้สีเหลืองทำให้รู้สึกถึงความสว่างสดใส	ง. ภาพนี้ใช้สีเหลืองอ่อนซึ่งเกิดจากการผสมสีขาว

แบบเฉลยและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบฝึกชุดที่ 3

กิจกรรมการฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะชั้นที่ 3

กิจกรรมที่ 1 คะแนนเต็ม 3 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ C.

ข้อ 2. ตอบ A.

ข้อ 3. ตอบ B.

กิจกรรมที่ 2 คะแนนเต็ม 8 คะแนน

(ตอบในความหมายนี้ให้ข้อละ 2 คะแนน , ตอบในความหมายใกล้เคียงลงมาให้ 1 คะแนน)

ข้อ 1. เกะกะ ไม่เป็นระเบียบ ไม่มั่นคง

ข้อ 2. หม่นหมอง เก่า ทึม

ข้อ 3. เก่า ผุ ซอมซ่อ

ข้อ 4. ชีวิตชุมชนแออัดในสลัม

ขั้นสรุปทบทวนความรู้

คะแนนเต็ม 4 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ ง.

ข้อ 2. ตอบ ค.

ข้อ 3. ตอบ ง.

ข้อ 4. ตอบ ค.

(คะแนนเต็มทั้งแบบฝึกชุดที่ 2 รวม 15 คะแนน)

.....

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ (คาบที่ 4)

เวลา 1 คาบ

วิชา ศิลปะกับชีวิต 3 ศ 203

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะนั้น จำเป็นต้องให้ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมาประกอบในการให้เหตุผล และควรจะพิจารณาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในการทำความเข้าใจ โดยเริ่มจากการบรรยายส่วนประกอบทางศิลปะที่เห็นในภาพ แล้ววิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่อยู่ภายในภาพ จากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นมาตีความ หาความหมาย ความรู้สึก เรื่องราวที่ได้จากภาพนั้น และขั้นสุดท้ายคือการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะนั้นว่า ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายตามที่เรารับรู้ได้หรือไม่ เพราะอะไร การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยใช้ความรู้ทางศิลปะเป็นตัวให้เหตุผล จะทำให้เกิดความเข้าใจและความซาบซึ้งในผลงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ

จุดประสงค์ปลายทาง

สามารถตัดสินหรือประเมินผลงานศิลปะได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกเหตุผลในการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะได้
2. วิวิจารณ์ผลงานศิลปะชิ้นประเมินหรือตัดสินได้

เนื้อหาสาระ

การทำความเข้าใจรับรู้เกี่ยวกับการดูผลงานศิลปะ และหลักเหตุผลในการประเมินผลงานศิลปะ การฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะในขั้นการประเมินหรือตัดสิน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (คาบที่ 4)

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนวาดภาพผลงานศิลปะที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรก็ได้ที่นักเรียนอยากจะวาดคนละ 1 ภาพ
2. นักเรียนตั้งชื่อภาพแล้วพับติดเอาไว้ด้านหลังโดยไม่บอกใครและไม่ให้ใครเห็น
3. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนแลกเปลี่ยนสลับภาพวาดกันแล้วตั้งชื่อภาพโดยเขียนแปะไว้ด้านหลังภาพอย่างชัดเจน
4. ครูให้นักเรียนสลับรูปภาพกลับคืนแล้วดูว่าใครบ้างที่เพื่อนตั้งชื่อได้ตรงหรือใกล้เคียงกับชื่อที่ตัวเองตั้งไว้มากที่สุด
5. ครูให้นักเรียนที่ตั้งชื่อได้ตรงกันมากที่สุดออกมาอธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงได้ตั้งชื่อนั้น แล้วอีกคนทำไมถึงคิดว่าภาพของเพื่อนน่าจะชื่อนี้
6. นักเรียนและครูสรุปอธิบายถึงว่าการที่เราสื่อออกมาทางภาพผลงานศิลปะแล้วคนดูสามารถที่จะเข้าใจและรู้สึกอย่างที่เราตั้งใจได้ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ

ขั้นสอน

ขั้นศึกษาความรู้พื้นฐาน

7. ครูอธิบายเกี่ยวกับว่าการที่เราดูภาพศิลปะอย่างตั้งใจแล้วมีความรู้สึกเข้าใจได้อย่างที่ศิลปินต้องการจะสื่อและสามารถแสดงความคิดเห็นประเมินหรือตัดสินออกมาได้นั้นคือเราได้เกิดความชื่นชมและเข้าใจในผลงานศิลปะนั้น ๆ แล้ว
8. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในขั้นเตรียมความรู้พื้นฐาน และทำกิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานที่อยู่ในแบบฝึกชุดที่ 4 โดยครูอธิบายเพิ่มเติมและตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

9. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านสุนทรียภาพ ภาพที่ 1 แล้วช่วยกันทายว่าภาพนี้น่าจะมีชื่อว่าอะไร โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
10. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านสุนทรียภาพ ภาพที่ 2 แล้วช่วยกันตอบแสดงความคิดเห็นว่า คิดว่าศิลปินต้องการสื่อถึงอะไรจากภาพ โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน

11. นักเรียนดูสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านสุนทรียภาพ ภาพที่ 3 แล้วช่วยกันตอบแสดงความคิดเห็นว่าชอบภาพนี้หรือไม่ นักเรียนดูแล้วมีความรู้สึกละอย่างไรเกิดขึ้นกับนักเรียนบ้าง ได้รับความรู้จากภาพนี้บ้าง โดยการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
12. ครูอธิบายและสรุปว่าการที่เราแสดงความคิดเห็นในการที่บอกว่าภาพนี้ชอบหรือไม่ชอบหรือไม่แล้วอธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงคิดอย่างนั้นแล้วคิดว่าศิลปินที่วาดภาพนั้นสามารถสื่อออกมาให้เราได้รับรู้อย่างที่เขาคิดต้องการหรือไม่ ซึ่งก็คือกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ศิลปะในขั้นที่ 4 คือขั้นการประเมินหรือตัดสิน
13. นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1 ในแบบฝึกชุดที่ 4 โดยดูภาพ สไลด์ประกอบ
14. ครูฉายสไลด์ภาพผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านสุนทรียภาพ ภาพที่ 4 แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ 2 ในแบบฝึกชุดที่ 4

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปความรู้

15. นักเรียนและครูพูดคุยสรุปบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนในครั้งนี้
16. นักเรียนทำแบบฝึกชุดที่ 4 ในขั้นสรุปบทวนความรู้

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพผลงานศิลปะ
2. เครื่องฉายสไลด์
3. แบบฝึกชุดที่ 4
4. กระดาษวาดเขียน
5. ดินสอ สี

การวัดผลประเมินผล

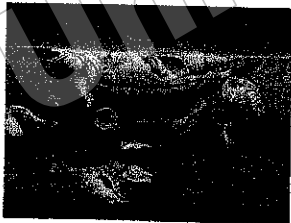
ดูจากการทำแบบฝึกในชุดที่ 4

ภาพสไลด์ที่ให้ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในแผนการสอนที่ 4
แบบฝึกชุดที่ 4 เรื่อง สื่อความตามคิด

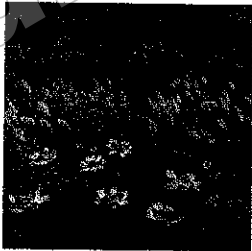
ภาพศิลปะที่มีคุณสมบัติด้าน สุนทรียภาพ ภาพที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน
1	ธรรม-ชาติ	ประทีป คชบัว
2	ลมหายใจสุดท้าย 2	ธเนศ สนธิ
3	ดอกบัว	นพรัตน์ ลิวิสิทธิ์
4	ที่พึ่ง	สมภาพ บุตรราช

1

2

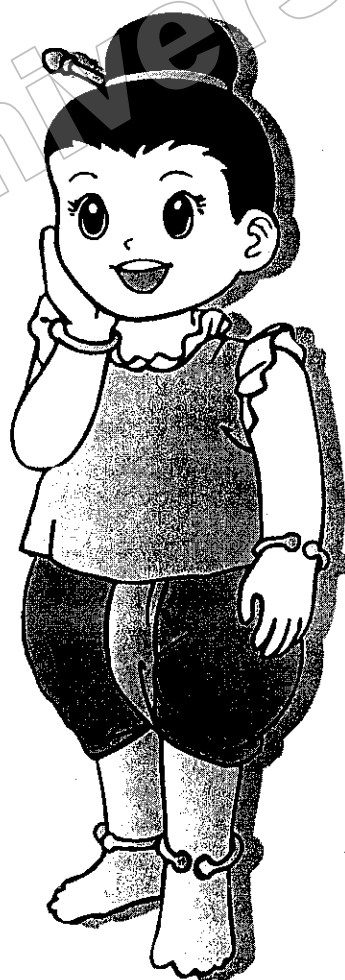
3

4

แบบฝึกชุดที่ 4

ชุด “สื่อความตามคิด”

จุดประสงค์ของแบบฝึกชุดที่ 4

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผล ในการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะได้ด้วย
ความชื่นชม
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะในชั้นประเมินหรือ
ตัดสินได้

จะเอ...นักเรียนนำความรู้และความเก่ง
จากการทำแบบฝึกชุดที่ผ่านมา มา
นำมารวบรวมประกอบกับชุดสุดท้ายนี้
แล้วนักเรียนจะสามารถวิจารณ์งานศิลปะ
ได้อย่างมีเหตุผลน่าชื่นชมทีเดียวครับ

แบบฝึกชุดที่ 4

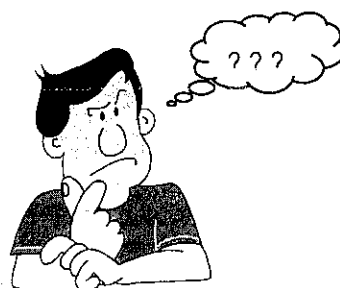
ชื่อชุด "สื่อความตามคิด"

ขั้นเตรียมความรู้พื้นฐาน

เรื่อง การทำความเข้าใจในการดูผลงานศิลปะ

การทำความเข้าใจกับตนเอง จากการที่ได้สัมผัสรับรู้กับศิลปกรรมในแต่ละชิ้น ผู้ดูต้อง ทบทวนพฤติกรรมของตนเองว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง ทั้งที่เป็นความรู้สึกและที่เป็นความรู้ ความคิด ทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ ซึ่งพอที่จะแยกออกได้ ดังนี้

1. ได้รับรู้อะไร ในผลงานศิลปกรรมส่วนมากจะบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ ตรวจสอบตนเองว่า ได้รับรู้รูปแบบเนื้อหาเรื่องราวอะไรจากภาพที่ได้ดูนั้น
2. รู้สึกอย่างไร จากการที่ได้สัมผัสรับรู้กับศิลปกรรมชิ้นนั้น ๆ ชอบ ไม่ชอบ สวยงาม น่าเกลียด ดี ไม่เห็นดี ฯลฯ เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเบื้องต้นจากการดูผลงานชิ้นนั้น ๆ จากนั้นลองค้นหาเหตุผลที่เกิดขึ้นว่า รู้สึกเช่นนั้นเพราะอะไร การหาเหตุผลของความรู้สึกนี้อาจได้ คำตอบในลักษณะความคิดเห็นหรือทัศนคติส่วนตัว หรือคิดเห็นในลักษณะที่เป็นหลักเกณฑ์ ซึ่ง เหตุผลนี้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการรับรู้ภาพเดียวกันกับผู้อื่นได้
3. เกิดแนวคิดอะไร การที่ได้รับรู้รูปแบบเนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพผลงาน มักกระตุ้นเราให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้รับรู้นั้น และเกิดเป็นแนวคิดที่สัมพันธ์ต่อเนื่อง ขึ้น ทำให้ผู้ดูมีแนวคิดที่แปลกแตกต่างไปจากที่ได้รับรู้อยู่เสมอ ๆ ดังนั้น เมื่อได้สัมผัสรับรู้กับภาพ ผลงานแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดแนวคิดอะไรบ้าง

- กิจกรรมการฝึกความรู้พื้นฐานเรื่อง การทำความเข้าใจในการดูผลงานศิลปะ

ให้นักเรียนวาดภาพศิลปะเรื่องใดก็ได้ที่นักเรียนอยากวาด พร้อมตั้งชื่อภาพ
และเขียนอธิบายแนวคิด ความรู้สึกที่นักเรียนต้องการจะสื่อในการวาดภาพนี้

ชื่อภาพ

แนวคิด

.....

.....

.....

.....

.....

เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะ

การประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะมีหลายด้านหลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการพิจารณาของผู้ดูเองว่าจะพิจารณาในแง่มุมใด โดยใช้เงื่อนไขเกณฑ์อะไรเข้ามาประกอบในการพิจารณา

การประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะสำหรับนักเรียนในแบบฝึกนี้นั้น เป็นการการประเมินหรือตัดสินผลงานศิลปะว่าสามารถสื่อตนเองได้สำเร็จหรือไม่ โดยผู้ประเมินต้องใช้ความรู้ทางศิลปะที่เรียนในการพิจารณาผลงานว่า ผลงานชิ้นนั้นดูแล้วสามารถเข้าใจหรือรู้สึกได้ตามที่ศิลปินต้องการจะสื่อออกมาหรือไม่ โดยดูได้จากชื่อผลงาน หรือดูที่แนวคิดที่ศิลปินได้อธิบายไว้ได้ภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแบบภาพแนวเหมือนจริงหรือกึ่งเหมือนจริง ซึ่งภาพแบบนี้คนดูมักจะเข้าใจได้ยาก เพราะมักจะใช้องค์ประกอบทางศิลปะเฉพาะอย่างเช่น เส้น สี หรือรูปร่าง รูปทรง อย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่มีรายละเอียดของภาพที่ชัดเจน แต่ถ้าเป็นภาพแบบเหมือนจริงเพียงชื่อภาพก็มักจะสื่อให้ผู้ดูเข้าใจได้แล้ว

การประเมินหรือตัดสินผลงานที่ศิลปินต้องการสื่อออกมาให้ผู้ดูได้รับรู้ได้หรือไม่นั้น ผู้ประเมินควรนำความรู้จากสิ่งต่อไปนี้มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ได้แก่

1. สิ่งต่าง ๆ ที่เห็นภายในภาพ ซึ่งก็คือส่วนประกอบทางศิลปะ ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว
2. โครงสร้างหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ภายในภาพ ได้แก่ ความสมดุล จุดสนใจ จังหวะการจัดภาพ
3. สิ่งที่สื่อความหมายและความรู้สึกออกมาให้เราได้รับรู้ได้ภายในภาพ ได้แก่ ความหมายและความรู้สึกที่ได้จาก เส้น สี และพื้นผิว
4. ความรู้พื้นฐานทางศิลปะที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้นนำมาประมวลให้เหตุผลประกอบกับความคิดเห็นของตนเอง

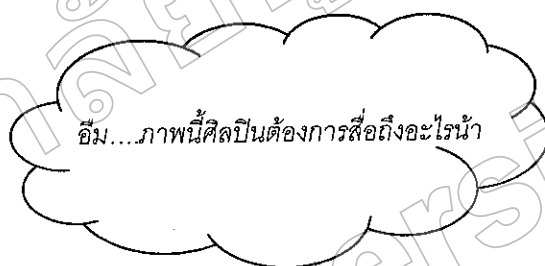
เข้าใจผมหน่อยนะครับ

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะขั้นที่ 4

ขั้นการประเมินหรือตัดสิน คือ การตัดสินคุณค่าผลงานทางศิลปะด้วยความ
 คิดเห็นของนักเรียน โดยการพิจารณาตรวจสอบถึงเจตนาและผลที่เกิดของงานศิลปะขั้นนั้นว่า
 ภาพผลงานศิลปะขั้นนี้สามารถสื่อความหมายได้สำเร็จหรือไม่ พร้อมทั้งเหตุผลประกอบ โดยใช้
 หลักเกณฑ์และเหตุผลในการประเมินหรือตัดสิน

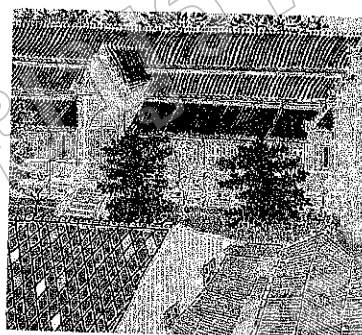

กิจกรรมที่ 1

ถ้านักเรียนจะต้องเป็นผู้เลือกภาพไปประดับห้องรับแขก นักเรียนจะเลือกภาพใดและ
เพราะอะไร จงอธิบายให้เหตุผล

ภาพ A

ภาพ B

ภาพที่เลือกคือ.....

เหตุผล.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างภาพถ่ายได้ผลงานศิลปะ

ขั้นฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

กิจกรรมที่ 2

ชื่อภาพ

ที่พึ่ง

ศิลปิน

สมภพ นุตราช

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะที่กำหนดให้แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนดูภาพผลงานศิลปะชิ้นนี้แล้ว ทำให้นักเรียนรู้สึกอย่างไร ได้รับรู้อะไร และเกิดแนวคิดอะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

2. จากภาพที่ชื่อ "ที่พึ่ง" นักเรียนคิดว่าศิลปินประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดผลงานหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชั้นสรุปบทบทความรู้

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท X ทับตัวเลือกคำตอบที่คิดว่าถูกที่สุด

- ข้อความใดต่อไปนี้จะแสดงถึงการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะในชั้นประเมินหรือตัดสิน
 - ภาพนี้ใช้สีโทนร้อนเป็นส่วนใหญ่ดูแล้วแสบตา
 - ภาพนี้ดูไม่ค่อยรู้เรื่องเลยเพราะดูแล้วไม่น่าสนใจ
 - ภาพนี้ดูแล้วชอบมากเพราะอาจารย์สอนศิลปะเป็นคนวาด
 - ภาพนี้ดูแล้วรู้สึกเศร้าเพราะศิลปินใช้สีและเส้นแสดงความรู้สึกเศร้าอย่างชัดเจน

- ข้อใดไม่ใช่เหตุผลในการวิจารณ์ประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะ
 - ภาพนี้มีการจัดภาพที่ดี
 - ภาพนี้ใช้สีและวัสดุราคาสูง
 - ภาพนี้ใช้เส้นและสีกระตุ้นความสนใจให้ชมรมอง
 - ภาพนี้มีความละเอียด ให้ความสำคัญกับส่วนต่าง ๆ ของภาพ

- จากภาพที่กำหนดศิลปินได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใด

- แสดงภาพเชิงชู้สาว
- สภาพชีวิตหญิงสาวในชนบท
- สภาพวิถีชีวิตหญิงสาวในเมืองหลวง
- ภาพความประทับใจในทิวทัศน์

- นักเรียนคิดว่าภาพผลงานศิลปะชิ้นนี้ให้ความรู้สึกอย่างไร

- น่ารัก
- น่าเกลียด
- น่ากลัว
- น่าเศร้า

แบบเฉลยและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบฝึกชุดที่ 4

กิจกรรมการฝึกกระบวนการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะชั้นที่ 4

กิจกรรมที่ 1 คะแนนเต็ม 5 คะแนน (ให้คะแนนลดหลั่นตามรายละเอียดในเรื่องที่กล่าวถึง)

1. กล่าวถึงส่วนประกอบที่มีในภาพ (2 คะแนน)
2. บอกความรู้สึกที่ผลงานก่อให้เกิด (2 คะแนน)
3. แสดงเหตุผลให้เห็นว่าเหมาะสมกับห้องรับแขก (1 คะแนน)

กิจกรรมที่ 2 คะแนนเต็ม 11 คะแนน

ข้อที่ 1. คะแนนเต็ม 6 คะแนน

(ตอบในความหมายนี้ให้ 2 คะแนน, ตอบในความหมายใกล้เคียงลงมาให้ 1 คะแนน)

ข้อ 1. รู้สึกน่าสงสาร เจ็บเหงา ขาดที่พึ่ง (2 คะแนน)

ได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ คนแก่ขาดลูกหลานดูแลจึงต้องบวชที่อาศัยวัดอยู่เป็นที่พึ่ง
(2 คะแนน)

เกิดแนวคิดที่ว่า ควรดูแลตอบแทนญาติผู้ใหญ่ ไม่ควรให้ท่านเหล่านั้นต้องขาดที่พึ่งในยาม
แก่เฒ่า (2 คะแนน)

ข้อที่ 2. คะแนนเต็ม 5 คะแนน (ให้คะแนนลดหลั่นตามรายละเอียดในเรื่องที่กล่าวถึง)

ข้อ 2. ให้เหตุผลในเรื่องของการจัดภาพ (1 คะแนน)

ให้เหตุผลในเรื่องรายละเอียดการให้ความสำคัญกับส่วนต่างๆ ของภาพ (2 คะแนน)

ให้เหตุผลในเรื่องของการสื่อความรู้สึก (2 คะแนน)

ขั้นสรุปบททวนความรู้

คะแนนเต็ม 4 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ข้อ 1. ตอบ ง.

ข้อ 2. ตอบ ข.

ข้อ 3. ตอบ ข.

ข้อ 4. ตอบ ค.

(คะแนนเต็มทั้งแบบฝึกชุดที่ 4 รวม 20 คะแนน)

.....

ชื่อ - นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

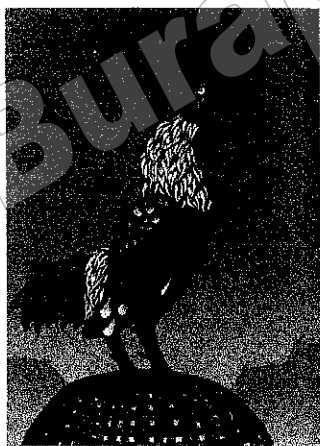
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

ข้อสอบ

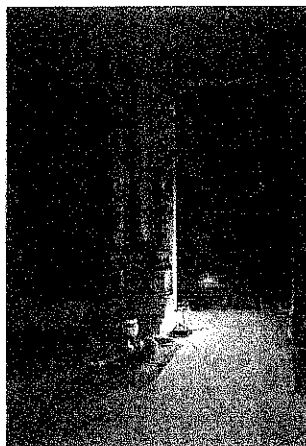
ให้นักเรียนดูภาพสไลด์ผลงานศิลปะต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามโดยเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ โดยให้นักเรียนเลือกภาพใดก็ได้จาก 3 ภาพ ที่นักเรียนคิดว่าชอบที่สุด เพียง 1 ภาพ โดยภาพที่เลือกนั้นใช้ในการเขียนตอบคำถามทั้ง 4 ข้อ

ภาพสไลด์ที่ใช้ในแบบทดสอบ

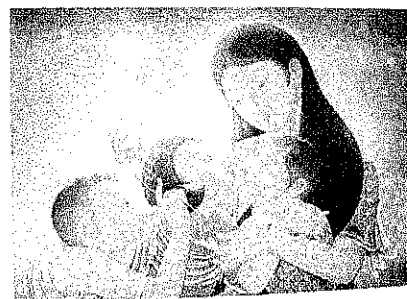
ภาพที่	ชื่อภาพ	ชื่อศิลปิน
1	ยามเช้า	ประยัด พงษ์ดำ
2	ความสงบ	สุรสิทธิ์ เสาวคง
3	รักอบอุ่น	เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

1

2

3

คำถามข้อสอบข้อที่ 1. นักเรียนดูภาพผลงานศิลปะชิ้นนี้แล้วเห็นอะไรบ้าง และเห็นส่วนประกอบ
ของศิลปะอะไรในภาพนี้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อสอบข้อที่ 2. ภาพนี้มีการจัดองค์ประกอบทางศิลปะของภาพเป็นอย่างไรบ้าง
จงอธิบายอย่างละเอียด

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อสอบข้อที่ 3. ส่วนประกอบของศิลปะต่าง ๆ ในภาพนี้ ทำให้นักเรียนดูแล้วมี
ความรู้สึกอย่างไรบ้าง และภาพนี้สื่อความหมายอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อสอบข้อที่ 4. นักเรียนคิดว่าผลงานศิลปะภาพนี้สามารถสื่อความหมายกับนักเรียนได้
สำเร็จหรือไม่ เพราะอะไร จงให้เหตุผลประกอบอย่างละเอียดชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินผลแบบทดสอบวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ

จุดประสงค์ความสำคัญจากการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

1. สามารถสังเกตภาพผลงานศิลปะและบอกข้อมูลของส่วนประกอบทางศิลปะของงานได้
2. สามารถวิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบทางศิลปะที่สอดคล้องในภาพผลงานศิลปะได้
3. สามารถนำข้อมูลส่วนประกอบทางศิลปะในภาพผลงานศิลปะมาตีความ แสดงความรู้สึก และอธิบายความหมายได้
4. สามารถตัดสินหรือประเมินผลงานศิลปะได้อย่างมีเหตุผล

รายละเอียดของเกณฑ์ มีดังนี้ คือ

ข้อสอบข้อที่ 1. นักเรียนดูภาพผลงานศิลปะชิ้นนี้แล้วเห็นอะไรบ้าง และเห็นส่วนประกอบของศิลปะอะไรในภาพนี้บ้าง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ให้คะแนนลดหลั่นตามความถูกต้อง จำนวน และรายละเอียดในการตอบ ดังนี้

- ตอบในเรื่องของรูปร่างรูปทรงของสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นในภาพ (3 คะแนน)
 - ตอบ 3 สิ่งขึ้นไปให้ 3 คะแนน
 - ตอบ 2 สิ่งให้ 2 คะแนน
 - ตอบ 1 สิ่งให้ 1 คะแนน
- ตอบในเรื่องของเส้นต่าง ๆ ที่เห็นในภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบในเรื่องของสีต่าง ๆ ที่เห็นในภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบในเรื่องของน้ำหนักแสงเงา ที่เห็นในภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบในเรื่องของพื้นผิว ที่เห็นในภาพ (1 คะแนน)

ข้อสอบข้อที่ 2. ภาพนี้มีการจัดองค์ประกอบทางศิลปะของภาพเป็นอย่างไรบ้าง
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ให้คะแนนลดหลั่นตามความถูกต้อง และรายละเอียดในการตอบ

● ตอบในเรื่องของความสมดุลที่อยู่ในภาพ (3 คะแนน)

- ตอบแบบอธิบายรายละเอียดชัดเจนให้ 3 คะแนน
- ตอบแบบอธิบายให้ 2 คะแนน
- ตอบแบบไม่อธิบายให้ 1 คะแนน

● ตอบในเรื่องของจุดเด่นที่อยู่ในภาพ (3 คะแนน)

- ตอบแบบอธิบายรายละเอียดชัดเจนให้ 3 คะแนน
- ตอบแบบอธิบายให้ 2 คะแนน
- ตอบแบบไม่อธิบายให้ 1 คะแนน

● ตอบในเรื่องของจังหวะในการจัดภาพ (3 คะแนน)

- ตอบแบบอธิบายรายละเอียดชัดเจนให้ 3 คะแนน
- ตอบแบบอธิบายให้ 2 คะแนน
- ตอบแบบไม่อธิบายให้ 1 คะแนน

● ตอบในเรื่องการจัดภาพอื่นๆ (1 คะแนน)

ข้อสอบข้อที่ 3. ส่วนประกอบของศิลปะต่าง ๆ ในภาพนี้ ทำให้นักเรียนดูแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

บ้าง และภาพนี้สื่อความหมายอะไรบ้าง (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

ให้คะแนนลดหลั่นตามความถูกต้องใกล้เคียง และรายละเอียดในการตอบ

- ตอบเกี่ยวกับความรู้สึกในเรื่องของเส้น (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบเกี่ยวกับความรู้สึกในเรื่องของสี (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบเกี่ยวกับความรู้สึกในเรื่องของน้ำหนักแสงเงา (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบเกี่ยวกับความรู้สึกในเรื่องของรูปร่างรูปทรง (1 คะแนน)
- ตอบเกี่ยวกับความรู้สึกในเรื่องของพื้นผิว (1 คะแนน)
- ตอบในเรื่องความหมายเรื่องราวของภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน

ข้อสอบข้อที่ 4. นักเรียนคิดว่าผลงานศิลปะภาพนี้สามารถสื่อความหมายกับนักเรียนได้สำเร็จหรือไม่ เพราะอะไร จงให้เหตุผลประกอบอย่างละเอียดชัดเจน
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

- ตอบให้เหตุผลในเรื่องเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลปะภายในภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบให้เหตุผลในเรื่องเกี่ยวกับส่วนประกอบทางศิลปะภายในภาพ (2 คะแนน)
 - ตอบแบบอธิบายรายละเอียดให้ 2 คะแนน
 - ตอบแบบไม่อธิบายรายละเอียดให้ 1 คะแนน
- ตอบให้เหตุผลในเรื่องเกี่ยวกับการสื่อความรู้สึก (3 คะแนน)
 - ตอบอธิบายมากให้ 3 คะแนน
 - ตอบอธิบายปานกลางให้ 2 คะแนน
 - ตอบอธิบายน้อยให้ 1 คะแนน
- ตอบให้เหตุผลในเรื่องความหมายเรื่องราวของภาพ (3 คะแนน)
 - ตอบอธิบายมากให้ 3 คะแนน
 - ตอบอธิบายปานกลางให้ 2 คะแนน
 - ตอบอธิบายน้อยให้ 1 คะแนน

ตารางการตรวจให้คะแนนข้อที่ 1 การวิจารณ์ศิลปะขั้นการบรรยาย

เลขที่ ชื่อ	ส่วนประกอบทางศิลปะที่เห็นภายในภาพ					คะแนนรวม (10)
	รูปร่าง รูปทรง (3)	เส้น (2)	สี (2)	น้ำหนัก แสงเงา (2)	พื้นผิว (1)	
1.....						
2.....						
3.....						
40.....						

ตารางการตรวจให้คะแนนข้อที่ 2 การวิจารณ์ศิลปะขั้นการวิเคราะห์โครงสร้าง

เลขที่ ชื่อ	การจัดองค์ประกอบทางศิลปะภายในภาพ				คะแนนรวม (10)
	ความสมดุล (3)	จุดเด่น (3)	จังหวะ (3)	อื่นๆ (1)	
1.....					
2.....					
3.....					
40.....					

ตารางการตรวจให้คะแนนข้อที่ 3 การวิจารณ์ศิลปะชิ้นการตีความ

เลขที่ ชื่อ	ความรู้สึกเกี่ยวกับส่วนประกอบทางศิลปะภายในภาพ						คะแนนรวม (10)
	เส้น (2)	สี (2)	น้ำหนัก แสงเงา (2)	รูปร่าง รูปทรง (1)	พื้นผิว (1)	ความ หมาย เรื่องราว (2)	
1.....							
2.....							
3.....							
40.....							

ตารางการตรวจให้คะแนนข้อที่ 4 การวิจารณ์ศิลปะชิ้นการประเมนหรือดัดสิน

เลขที่ ชื่อ	ให้เหตุผลในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ภายในภาพ				คะแนนรวม (10)
	หลักการจัด องค์ประกอบ ศิลป์ (2)	ส่วนประกอบ ทางศิลปะ (2)	การสื่อ ความรู้สึก (3)	ความหมาย เรื่องราว (3)	
1.....					
2.....					
3.....					
40.....					